

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ  
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ  
ΣΠΟΥΔΩΝ  
ΜΕ ΤΙΤΛΟ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ» ΤΟΥ  
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ**

**Άρθρο 1.  
Γενικές Αρχές**

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Στον παρόντα Κανονισμό παρουσιάζονται η δομή και οι κανόνες λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ) με τίτλο «Κοινωνική Πολιτική» του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΠΑ. ΠΕΛ.) το οποίο απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στην «Κοινωνική Πολιτική» με τις εξής ειδικεύσεις:

- (α) Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική & Κοινωνικά Δικαιώματα
- (β) Οικονομία, Διοίκηση και Πολιτική Υγείας
- (γ) Πολιτικές για τη Μετανάστευση, τις Κοινωνικές Διακρίσεις και την Ιδιότητα του Πολίτη

Οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού, όπως αυτές αναλύονται στα επόμενα άρθρα, εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές, και συγκεκριμένα τις διατάξεις του ν.4957/2022, ενώ ρυθμίζουν με ενιαίο τρόπο θέματα λειτουργίας του Π.Μ.Σ., τα οποία δε ρυθμίζονται από την κείμενη νομοθεσία, αλλά είτε παρέχονται γι' αυτά σχετικές εξουσιοδοτήσεις από το Νόμο, είτε ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του Π.Μ.Σ. Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών δύναται να τροποποιηθεί, με πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και της Συγκλήτου του Ιδρύματος.

**Άρθρο 2.  
Αντικείμενο - Σκοπός – Μαθησιακά αποτελέσματα του Π.Μ.Σ .**

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Κοινωνική Πολιτική» εντάσσεται στον στρατηγικό σχεδιασμό του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, και διέπεται από επιστημονική συνοχή. Αντικείμενο του ΠΜΣ είναι η παραγωγή και μετάδοση γνώσεων και τεχνογνωσίας με την ανάπτυξη εννοιολογικών εργαλείων, μεθοδολογιών και εν γένει ερευνητικών αποτελεσμάτων στο γνωστικό – επιστημονικό πεδίο της Κοινωνικής Πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό το ΠΜΣ αποσκοπεί: Πρώτον, στην προαγωγή της έρευνας στο αντικείμενο της Κοινωνικής Πολιτικής. Δεύτερον, στη θεωρητική εμβάθυνση και την εξειδίκευση των μεταπτυχιακών φοιτητών σε αυτό το αντικείμενο με την παροχή των εφοδίων για περαιτέρω επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία. Αμφότερα προάγουν την ενεργό και εγνωσμένη συμμετοχή τους στην κοινωνική ανάπτυξη και ευημερία σε ένα σύνθετο και απαιτητικό εθνικό και ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

### **Σκοπός του ΠΜΣ είναι:**

- Η παροχή μεταπτυχιακών σπουδών υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου
- Η συστηματική ανάπτυξη των απαιτούμενων γνώσεων και δεξιοτήτων για επιτυχή σταδιοδρομία σε ακαδημαϊκό/ερευνητικό ή/και επαγγελματικό επίπεδο στα πεδία της κοινωνικής πολιτικής
- Η οικοδόμηση των απαραίτητων ικανοτήτων για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών σε μακροσκοπικό (εθνικό-υπερεθνικό) και μικροσκοπικό (επιμέρους πεδία) επίπεδο
- Η απόκτηση μεθοδολογικών γνώσεων και αναλυτικών δεξιοτήτων για διδακτορικές σπουδές.

### **Μαθησιακά αποτελέσματα του ΠΜΣ**

Με την ολοκλήρωση των σπουδών στο ΠΜΣ 'Κοινωνική Πολιτική' οι απόφοιτοι:

- Κατέχουν σε βάθος εξειδικευμένες γνώσεις διεπιστημονικής ανάλυσης και δεξιότητες διαχείρισης των βασικών ζητημάτων Κοινωνικής Πολιτικής σύμφωνα με τη θεματολογία των τριών ειδিকেύσεων
- Κατανοούν την αντίστοιχη σύγχρονη προβληματική και τα σύγχρονα εργαλεία διαμόρφωσης και σχεδιασμού κοινωνικών πολιτικών
- Διαθέτουν θεωρητική και εμπειρική γνώση για την υλοποίηση των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων σε συστήματα ή/και φορείς κοινωνικής πολιτικής
- Διαθέτουν δεξιότητες λήψης αποφάσεων με σκοπό την αξιολόγηση των κοινωνικών αναγκών και προβλημάτων για την αποτελεσματικότερη δυνατή αντιμετώπιση τους
- Έχουν επαρκή (μεθοδολογική, θεωρητική και εμπειρική) βάση γνώσεων προκειμένου να απασχοληθούν επιστημονικά ή/και επαγγελματικά στα συναφή κοινωνικά πεδία

### **Άρθρο 3.**

#### **Αρμόδια Όργανα/Επιτροπές για την ίδρυση-λειτουργία του Π.Μ.Σ.**

Για την οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. αρμόδια όργανα/επιτροπές είναι:

#### **3.1 Σύγκλητος**

Η Σύγκλητος είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού,

οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα του Π.Μ.Σ. και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.

### **3.2 Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ε.Μ.Σ.)**

Η Ε.Μ.Σ. συγκροτείται με απόφαση της Σύγκλητου κατόπιν πρότασης των Κοσμητειών των Σχολών του Ιδρύματος και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρου 82 του ν.4957/2022.

### **3.3 Συνέλευση του Τμήματος**

Η Συνέλευση του Τμήματος έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) εισηγείται στη Σύγκλητο διά της Ε.Μ.Σ.

- την αναγκαιότητα ίδρυσης / τροποποίησης της απόφασης ίδρυσης του Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Π.Μ.Σ.,
- τον Κανονισμό Λειτουργίας του Π.Μ.Σ. καθώς και όσα θέματα αναφέρονται στα εδάφια (α) έως (ιστ) της παρ. 3 και 4 του άρθρου 80 του ν. 4957/2022 (Α'141).

β) συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο Π.Μ.Σ.,

γ) αναθέτει το διδακτικό έργο στους διδάσκοντες του Π.Μ.Σ.

δ) συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και ορίζει τον επιβλέποντα ανά εργασία,

ε) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης, προκειμένου να απονεμηθεί ο τίτλος του Π.Μ.Σ.,

στ) εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε.,

ζ) δύναται να αναθέτει επικουρικό διδακτικό έργο στο πλαίσιο μαθημάτων του Π.Μ.Σ. στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Π.Μ.Σ.,

η) εγκρίνει την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ., ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε.,

θ) ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του ν. 4957/2022 (Α'141),

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος οι αρμοδιότητες των περ. β) και δ) δύναται να μεταβιβάζονται στη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

### **3.4 Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)**

Η Σ.Ε. αποτελείται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π του Τμήματος, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, ή με απόφαση της Ε.Π.Σ, προκειμένου για διατμηματικά, διδρυματικά ή κοινά Π.Μ.Σ.

Στη Σ.Ε. δύναται να συμμετέχουν Ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος ή των συνεργαζόμενων Τμημάτων, εφόσον παρέχουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

- α) καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν. 4957/2022 και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ε.Λ.Κ.Ε.,
- β) καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση του Τμήματος,
- γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.,
- δ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών,
- ε) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου στις κατηγορίες διδασκόντων του άρθρου 83, του ν. 4957/2022,
- στ) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,
- ζ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση του Τμήματος,
- η) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών.

### **3.5 Ο Διευθυντής Π.Μ.Σ.**

Διευθυντής του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδα Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, του ίδιου ή συναφούς αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό. Σε περίπτωση διατμηματικού, διδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ. ορίζεται από την Ε.Π.Σ. ένα (1) μέλος της ως Διευθυντής του Π.Μ.Σ.

Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,
- β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση του Τμήματος,
- γ) εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.,
- δ) είναι Επιστημονικός Υπεύθυνος του προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 234, του ν. 4957/2022 και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,
- ε) παρακολουθεί (i) την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ., (ii) την τήρηση και εφαρμογή των διατάξεων του Εσωτερικού Κανονισμού μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών και των διατάξεων του Κανονισμού λειτουργίας του Π.Μ.Σ., καθώς και (iii) την εκτέλεση του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.,
- στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

### **3.6 Επιτροπή Εξέτασης/Επιλογής Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Φοιτητριών**

Η Επιτροπή αποτελείται από τουλάχιστον τρία μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Για κάθε ειδικευση μπορεί να οριστεί διαφορετική επιτροπή. Είναι δυνατόν ένα μέλος Δ.Ε.Π. να ανήκει στην επιτροπή εξέτασης/επιλογής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών και για τις

τρεις ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ.

Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για:

- Αξιολόγηση όλων των υποβληθέντων δικαιολογητικών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα ακαδημαϊκά κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 6.3 του παρόντος Κανονισμού. Ο έλεγχος της πληρότητας των δικαιολογητικών διενεργείται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.
- Έλεγχο της γλωσσικής επάρκειας των Αγγλικών.
- Διενέργεια προσωπικών συνεντεύξεων

Η τελική κατάταξη των Υποψηφίων με βάση τη λίστα κριτηρίων του προγράμματος και η πρόταση επιλογής Υποψηφίων με βάση την κατάταξη αυτή, υποβάλλονται προς επικύρωση στη Συνέλευση του Τμήματος.

### **3.7 Εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.),**

Η Ε.Σ.Ε. είναι αρμόδια για την εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση του Π.Μ.Σ. Τα πέντε (5) μέλη της Ε.Σ.Ε. είναι μέλη Δ.Ε.Π. α' βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρο άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13 Α του ν. 4310/2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, συμπεριλαμβανομένων των Ερευνητικών Κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, ή επιστήμονες της αλλοδαπής ή της ημεδαπής, οι οποίοι έχουν τα προσόντα που προβλέπονται για τους επισκέπτες διδάσκοντες στην παράγραφο 5 του άρθρου 36, του αντίστοιχου επιστημονικού πεδίου, και με την προϋπόθεση ότι δεν υπηρετούν ως διδάσκοντες σε Π.Μ.Σ. της Σχολής. Το έκτο μέλος είναι μεταπτυχιακός φοιτητής της Σχολής.

Η θητεία των μελών είναι πενταετής, με δυνατότητα ανανέωσης, εκτός από τον/την φοιτητή/τρια, του οποίου η θητεία είναι ετήσια.

Η ιδιότητα του/της Προέδρου, ο τρόπος επιλογής του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας, καθώς και κάθε ειδικότερο θέμα που αφορά στη συγκρότηση, τη λειτουργία και τη διοικητική υποστήριξη της Επιτροπής, καθορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

### **Άρθρο 4. Αριθμός Εισακτέων**

Ο αριθμός εισακτέων ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε **90 μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες κατ' έτος (30 φοιτητές ανά ειδίκευση)**. Ο ακριβής αριθμός εισακτέων για κάθε ακαδημαϊκό έτος καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος λαμβάνοντας υπόψη και τις εξαιρέσεις του άρθρου 5 και της παραγράφου 6.4. του παρόντος κανονισμού.

Σημειώνεται ότι ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ανά διδάσκοντα του Π.Μ.Σ. ανέρχεται σε έξι (6). Ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών στα Π.Μ.Σ. του Τμήματος είναι περίπου εκατό πενήντα (150) ανά έτος σε σχέση με τον αριθμό των εκατό σαράντα (140) εισακτέων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος ανά έτος και των εικοσιένα (21) διδασκόντων του Τμήματος.

## **Άρθρο 5. Κατηγορίες Πτυχιούχων**

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. (Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι.) της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., καθώς και Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου μπορούν μετά από αίτησή τους να εγγραφούν ως υπεράριθμοι/ες, και μόνο ένας κατ' έτος και ανά Π.Μ.Σ., εφόσον υπηρετούν στο οικείο Τμήμα και ο τίτλος σπουδών και το έργο που επιτελούν στο οικείο Τμήμα είναι συναφές με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

## **Άρθρο 6. Διαδικασία και Κριτήρια επιλογής εισακτέων**

### **6.1. Προκήρυξη/πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος**

Το Τμήμα σε ημερομηνίες που ορίζονται από την Συνέλευση ή την Ε.Π.Σ. προβαίνει σε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος λειτουργίας του Π.Μ.Σ. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Π.Μ.Σ..

Στην πρόσκληση αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, κατηγορίες πτυχιούχων και αριθμός εισακτέων, τρόπος εισαγωγής, κριτήρια επιλογής, κ.λπ., οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

Οι αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή.

### **6.2 Υποβολή αιτήσεων-Δικαιολογητικά**

Οι αιτήσεις των υποψηφίων πρέπει να συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με την εκάστοτε προκήρυξη. Ο σχετικός φάκελος υποψηφιότητας, θα πρέπει να περιέχει υποχρεωτικά τα εξής:

1. Αντίγραφο πτυχίου Πανεπιστημίου ή Α.Τ.Ε.Ι. ή αντίγραφο πιστοποιητικού ισοτιμίας του αρμόδιου οργάνου, κατά τις κείμενες διατάξεις, για όσους προέρχονται από σχολές εξωτερικού.
2. Αναλυτική βαθμολογία πτυχίου
3. Αντίγραφο Παραρτήματος Διπλώματος, εφόσον υπάρχει.
4. Αντίγραφο επικυρωμένου πιστοποιητικού καλής γνώσης αγγλικής γλώσσας σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προκήρυξη του Π.Μ.Σ. Δεκτό γίνεται και πιστοποιητικό TOEFL με βαθμολογία τουλάχιστον 75 για το σύνολο και 21 για Reading.
5. Δύο συστατικές επιστολές από μέλη ΔΕΠ ή από εργοδότη (σε σφραγισμένους

φακέλους).

6. Αντίγραφο των δύο όψεων του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας.
7. Βιογραφικό σημείωμα, όπου θα αναφέρονται αναλυτικά οι σπουδές, καθώς και η εκπαιδευτική, επαγγελματική, ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα του υποψηφίου.
8. Υπόμνημα/Δήλωση Ενδιαφέροντος, όπου θα αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους ο υποψήφιος επιθυμεί να πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές στο συγκεκριμένο αντικείμενο και στο Τμήμα σε συνάρτηση και με τα γενικότερα επιστημονικά ενδιαφέροντά του (περίπου 500 λέξεις).
9. Αντίγραφο τίτλου Μεταπτυχιακών Σπουδών (εφόσον υπάρχει) της ημεδαπής ή αντίγραφο πιστοποιητικού ισοτιμίας του αρμόδιου οργάνου, κατά τις κείμενες διατάξεις, για όσους προέρχονται από σχολές εξωτερικού.
10. Πιστοποιητικά συμμετοχής σε επιμορφωτικά σεμινάρια συναφών και μη με το αντικείμενο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Μέγιστος αριθμός πιστοποιητικών 4.
11. Λίστα δημοσιευμένων εργασιών σε επιστημονικά περιοδικά ή σε πρακτικά συνεδρίων (εφόσον υπάρχει). Ο μέγιστος αριθμός δημοσιεύσεων σε περιοδικά και σε πρακτικά συνεδρίων που αξιολογούνται είναι 4 (τέσσερα).
12. Βεβαιώσεις συναφούς εργασιακής εμπειρίας **μετά τη λήψη του πτυχίου** (για τους εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα) ή υπηρεσιακής κατάστασης (για τους εργαζόμενους στο δημόσιο τομέα).

Οι υποψήφιοι μπορούν να υποβάλουν αίτηση, αν το επιθυμούν και στις τρεις (3) ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ οι οποίες δηλώνονται με σειρά προτίμησης.

### 6.3 Κριτήρια επιλογής

Η επιλογή των υποψηφίων θα γίνει με βάση τα ακόλουθα κριτήρια και τους αντίστοιχους συντελεστές βαρύτητας:

- Βαθμός αξιολόγησης φακέλου υποψηφιότητας: 70%
- Βαθμός συνέντευξης: 30%

Η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφιοτήτων βασίζεται στη φόρμα αξιολόγησης που συνοδεύει την εκάστοτε προκήρυξη για το ΠΜΣ (βλ. Παράρτημα ΙΙ) σχετικά με τα υπο-κριτήρια και τη βαρύτητά τους σχετικά με τα παραπάνω δυο ευρύτερα κριτήρια).

Τα σχετικά κριτήρια επιλογής μπορούν να μεταβάλλονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος έπειτα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής.

### 6.4 Διαδικασία επιλογής

Η επιλογή των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. γίνεται από την επιτροπή του άρθρου 3.6.

Οι διαδικασίες επιλογής των υποψηφίων πραγματοποιούνται για την κάθε ειδικεύση χωριστά σε χρόνο που ορίζεται κάθε έτος από τη Συνέλευση.

Με βάση τα θεσπισθέντα κριτήρια, η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει τον Πίνακα Αξιολόγησης των υποψηφίων και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Ειδικότερα:

1. Η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει αρχικά έναν πλήρη κατάλογο όσων έχουν υποβάλει αίτηση.
2. Απορρίπτει τους υποψηφίους που δεν πληρούν τα ελάχιστα τυπικά κριτήρια (πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης, πιστοποιητικό ξένης γλώσσας ή επιτυχής εξέταση της στο πλαίσιο της διεξαγωγής της στο ΠΜΣ.)
3. Καλεί σε συνέντευξη τους υποψηφίους, που πραγματοποιείται από τα μέλη της οικείας Επιτροπής Επιλογής.
4. Ιεραρχεί βαθμολογικά τους υποψηφίους και εισηγείται την τελική επιλογή.
5. Καταρτίζει τον τελικό πίνακα επιλογής. Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων εγκρίνεται και επικυρώνεται από τη Συνέλευση και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.
6. Σε περίπτωση ισοβαθμίας υποψηφίων στην τελευταία θέση της κατάταξης, εισάγονται όλοι ως υπεράριθμοι.

Μετά το πέρας της αξιολόγησης καταρτίζεται πίνακας που περιλαμβάνει τους υποψηφίους με βάση τη σειρά κατάταξης. Οι επιτυχόντες υποψήφιοι ενημερώνονται από τη Γραμματεία και καλούνται να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. εντός 10 ημερών. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εγγράφονται στη Γραμματεία του Τμήματος προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Σε περίπτωση άρνησης εγγραφής, μετά την παραπάνω προθεσμία, καλείται ο πρώτος, ο δεύτερος κ.ο.κ. επιλαχόντες.

## **Άρθρο 7. Διάρκεια Σπουδών**

### **7.1 Χρονική διάρκεια φοίτησης**

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. για τη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται στα τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα με την εξαίρεση όσων φοιτητών έχουν αιτηθεί και λάβει την προβλεπόμενη αναστολή. Η παράταση του ενός εξαμήνου αφορά τη συγγραφή της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Υπάρχει η δυνατότητα παράτασης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του φοιτητή και έγκριση από τη Συνέλευση, η οποία δεν υπερβαίνει το ήμισυ της κανονικής διάρκειας φοίτησης του Π.Μ.Σ..

Ειδικότερα για περιπτώσεις σοβαρών λόγων υγείας που ανάγονται στο πρόσωπο του φοιτητή ή στο πρόσωπο συγγενούς πρώτου βαθμού εξ αίματος ή συζύγου ή προσώπου με το οποίο ο φοιτητής έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, είναι δυνατή η χορήγηση παράτασης πέραν του ως άνω ορίου.

### **7.2 Μερική φοίτηση**

Δίνεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης ύστερα από αιτιολογημένη αίτηση του μεταπτυχιακού φοιτητή και έγκριση από τη Συνέλευση, η διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της κανονικής διάρκειας φοίτησης του συγκεκριμένου προγράμματος.



Δικαίωμα υποβολής αίτησης για μερική φοίτηση έχουν:

α) οι φοιτητές που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα,

β) οι φοιτητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,

γ) οι φοιτητές που είναι παράλληλα αθλητές και κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ανήκουν σε αθλητικά σωματεία εγγεγραμμένα στο ηλεκτρονικό μητρώο αθλητικών σωματείων του άρθρου 142 του ν. 4714/2020 (Α' 148), που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (Γ.Γ.Α.) υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

γα) για όσα έτη καταλαμβάνουν διάκριση 1ης έως και 8ης θέσης σε πανελλήνια πρωταθλήματα ατομικών αθλημάτων με συμμετοχή τουλάχιστον δώδεκα (12) αθλητών και οκτώ (8) σωματείων ή αγωνίζονται σε ομάδες των δύο (2) ανώτερων κατηγοριών σε ομαδικά αθλήματα ή συμμετέχουν ως μέλη εθνικών ομάδων σε πανευρωπαϊκά πρωταθλήματα, παγκόσμια πρωταθλήματα ή άλλες διεθνείς διοργανώσεις υπό την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, ή

γβ) συμμετέχουν, έστω άπαξ, σε ολυμπιακούς, παραολυμπιακούς αγώνες και ολυμπιακούς αγώνες κωφών, κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο πρόγραμμα σπουδών για το οποίο αιτούνται την υπαγωγή τους σε καθεστώς μερικής φοίτησης.

### 7.3 Αναστολή φοίτησης

Ο/Η μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια με αίτησή του μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα αναστολή φοίτησης η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο συνεχόμενα εξάμηνα.

Το δικαίωμα της αναστολής φοίτησης μπορεί να ασκείται άπαξ ή τμηματικά, για χρονικό διάστημα κατ' ελάχιστον ενός (1) ακαδημαϊκού εξαμήνου. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Κατά τη διάρκεια της αναστολής της φοίτησης, ο μεταπτυχιακός φοιτητής στερείται της φοιτητικής ιδιότητας.

Η απόφαση περί αναστολής φοίτησης λαμβάνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

Η αίτηση αναστολής φοίτησης πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από αποδεικτικό του επικαλούμενου λόγου (οικονομικός, επαγγελματικός, ανωτέρας βίας, υγείας, στράτευσης κ.λπ.). Στον εκάστοτε Κανονισμό λειτουργίας Π.Μ.Σ. θα πρέπει να καθορίζονται οι λόγοι και τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την αναγκαιότητα αναστολής της φοίτησης.

Οι φοιτητές που έχουν τεθεί σε καθεστώς αναστολής φοίτησης δικαιούνται να την διακόψουν μετά από αίτησή τους και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

## Άρθρο 8.

### Δικαιώματα και παροχές

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές παρέχονται διάφορες ψηφιακές υπηρεσίες, όπως:

- Ατομικός λογαριασμός e-mail του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

- Πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης (e-Class)
- Απομακρυσμένη πρόσβαση στο δίκτυο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου μέσω Virtual Private Network (VPN)
- Πρόσβαση στη βάση δεδομένων Heal-Link που περιλαμβάνει επιστημονικά περιοδικά και εκδόσεις των σημαντικότερων διεθνών εκδοτικών οίκων.

Το Τμήμα υποχρεούται να καταβάλει κάθε προσπάθεια ώστε να εξασφαλίζει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία. Ειδικότερα για αυτή την κατηγορία φοιτητών μπορεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος να προσδιοριστεί ειδικός τρόπος εξέτασης, ειδικές διαδικασίες πρόσβασης στους χώρους διδασκαλίας (π.χ. μέσω τηλεδιάσκεψης), και ειδικοί τρόποι πρόσθετης υποστήριξης (π.χ. διευκολύνσεις σε συνοδό, προσωπική συμβουλευτική) ανάλογα με τις ανάγκες του/της κάθε φοιτητή/τριας.

## **Άρθρο 9. Πρόγραμμα Σπουδών**

### **9.1 Πρόγραμμα μαθημάτων**

1. Το ΠΜΣ ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.
2. Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών, η επιτυχής εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και η συγκέντρωση 90 πιστωτικών μονάδων (ECTS).
3. Το Πρόγραμμα Σπουδών στο πρώτο εξάμηνο διαμορφώνεται ανά ειδίκευση ως ακολούθως:
  - (α) η ειδίκευση «Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική & Κοινωνικά Δικαιώματα» περιλαμβάνει τέσσερα (4) υποχρεωτικά μαθήματα τα οποία αντιστοιχούν σε 30 ΠΜ-ECTS
  - (β) η ειδίκευση «Οικονομία, Διοίκηση και Πολιτική Υγείας» περιλαμβάνει πέντε (5) υποχρεωτικά μαθήματα που αντιστοιχούν σε 30 ΠΜ-ECTS.
  - (γ) η ειδίκευση «Πολιτικές για τη Μετανάστευση, τις Κοινωνικές Διακρίσεις και την Ιδιότητα του Πολίτη», περιλαμβάνει πέντε (5) υποχρεωτικά μαθήματα που αντιστοιχούν σε 30 ΠΜ-ECTS.

Το Πρόγραμμα Σπουδών στο δεύτερο εξάμηνο διαμορφώνεται ανά ειδίκευση ως ακολούθως:

- (α) η ειδίκευση «Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική & Κοινωνικά Δικαιώματα» περιλαμβάνει τέσσερα (4) υποχρεωτικά μαθήματα τα οποία αντιστοιχούν σε 30 ΠΜ-ECTS
- (β) η ειδίκευση «Οικονομία, Διοίκηση και Πολιτική Υγείας» περιλαμβάνει πέντε (5) υποχρεωτικά μαθήματα που αντιστοιχούν σε 30 ΠΜ-ECTS.
- (γ) η ειδίκευση «Πολιτικές για τη Μετανάστευση, τις Κοινωνικές Διακρίσεις και την Ιδιότητα του Πολίτη», περιλαμβάνει πέντε (5) υποχρεωτικά μαθήματα που αντιστοιχούν σε 30 ΠΜ-ECTS.

Τέλος στο τρίτο εξάμηνο και για τις τρεις ειδικεύσεις περιλαμβάνει την εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας/Μεταπτυχιακής Διατριβής η οποία αντιστοιχεί σε 30 ΠΜ-ECTS.

4. Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών διαμορφώνεται ως εξής:

<b>ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ Α': Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική &amp; Κοινωνικά Δικαιώματα</b>			
<b>Α' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>			
<b>ΚΩΔΙΚΟΣ</b>	<b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ECTS</b>
ΕΚΠ01	Κοινωνική Πολιτική & Κοινωνικά Δικαιώματα	Υποχρεωτικό	12
ΕΚΠ02	Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση	Υποχρεωτικό	10
ΕΚΠ03	Ποσοτική Έρευνα Κοινωνικής Πολιτικής	Υποχρεωτικό	4
ΕΚΠ04	Ποιοτική Έρευνα Κοινωνικής Πολιτικής	Υποχρεωτικό	4
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ</b>			<b>30</b>
<b>Β' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>			
<b>ΚΩΔΙΚΟΣ</b>	<b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ECTS</b>
ΕΚΠ05	Οικονομικά Κοινωνικής Πολιτικής	Υποχρεωτικό	6
ΕΚΠ06	Συγκριτική Κοινωνική Πολιτική	Υποχρεωτικό	6
ΕΚΠ07	Παγκόσμια-Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική & Κοινωνικά Δικαιώματα	Υποχρεωτικό	8
ΕΚΠ08	Ευρωπαϊκές Πολιτικές: Απασχόληση, Συντάξεις-Υγεία, Μετανάστευση, Εκπαίδευση	Υποχρεωτικό	10
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ</b>			<b>30</b>
<b>Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>			
<b>ΚΩΔΙΚΟΣ</b>	<b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ECTS</b>
ΕΚΠΔΠΛ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	Υποχρεωτικό	30
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ</b>			<b>30</b>

**ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ Β': Οικονομία, Διοίκηση και Πολιτική Υγείας****Α' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**

<b>ΚΩΔΙΚΟΣ</b>	<b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ECTS</b>
ΟΔΠΥ01	Οικονομικά της Υγείας	Υποχρεωτικό	6
ΟΔΠΥ02	Πολιτική και Στρατηγικός Σχεδιασμός Υγείας	Υποχρεωτικό	6
ΟΔΠΥ03	Διεθνείς Θεσμοί Πολιτικών Υγείας	Υποχρεωτικό	6
ΟΔΠΥ04	Μεθοδολογία Έρευνας Υπηρεσιών Υγείας	Υποχρεωτικό	6
ΟΔΠΥ05	Βιοηθική & Δίκαιο Υγείας	Υποχρεωτικό	6

**ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ 30****Β' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**

<b>ΚΩΔΙΚΟΣ</b>	<b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ECTS</b>
ΟΔΠΥ06	Οργάνωση & Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας	Υποχρεωτικό	6
ΟΔΠΥ07	Πολιτικές Δημόσιας Υγείας	Υποχρεωτικό	6
ΟΔΠΥ08	Αξιολόγηση Τεχνολογίας Υγείας & Λήψη Αποφάσεων	Υποχρεωτικό	6
ΟΔΠΥ09	Ανάλυση Πολιτικών & Μεταρρυθμίσεων Υγείας	Υποχρεωτικό	6
ΟΔΠΥ10	Χρηματοοικονομική Διαχείριση Υπηρεσιών Υγείας	Υποχρεωτικό	6

**ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ 30****Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**

<b>ΚΩΔΙΚΟΣ</b>	<b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ECTS</b>
ΟΔΠΥΔΠΛ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	Υποχρεωτικό	30

**ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ 30**

<b>ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ Γ': Πολιτικές για τη Μετανάστευση, τις Κοινωνικές Διακρίσεις και την Ιδιότητα του Πολίτη</b>			
<b>Α' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>			
<b>ΚΩΔΙΚΟΣ</b>	<b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ECTS</b>
ΚΔ01	Μεθοδολογία έρευνας στην Κοινωνική Πολιτική	Υποχρεωτικό	10
ΚΔ02	Κοινωνικός Αποκλεισμός και Πολιτικές Κοινωνικής Ενσωμάτωσης	Υποχρεωτικό	5
ΚΔ03	Ιδιότητα του Πολίτη και Κοινωνικά Δικαιώματα	Υποχρεωτικό	5
ΚΔ04	Δίκαιο Ιθαγένειας και Μεταναστευτική Πολιτική	Υποχρεωτικό	5
ΚΔ05	Μετανάστευση στη Σύγχρονη Εποχή	Υποχρεωτικό	5
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ</b>			<b>30</b>
<b>Β' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>			
<b>ΚΩΔΙΚΟΣ</b>	<b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ECTS</b>
ΚΔ06	Κοινωνικές Διακρίσεις: Έννοιες, διαστάσεις, πολιτικές	Υποχρεωτικό	10
ΚΔ07	Νομικό Καθεστώς Μεταναστών και Προσφύγων	Υποχρεωτικό	5
ΚΔ08	Πολιτικές ενεργού ένταξης στην αγορά εργασίας	Υποχρεωτικό	5
ΚΔ09	Πολιτικές για τις μειονότητες	Υποχρεωτικό	5
ΚΔ10	Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Αλληλεγγύη	Υποχρεωτικό	5
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ</b>			<b>30</b>
<b>Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>			
<b>ΚΩΔΙΚΟΣ</b>	<b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ECTS</b>
ΚΔΔΠΛ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	Υποχρεωτικό	30
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ</b>			<b>30</b>

Στο Παράρτημα Ι παρουσιάζεται το πλήρες περιεχόμενο των μαθημάτων των τριών (3) ειδικεύσεων.

## 9.2 Γλώσσα διδασκαλίας

Η γλώσσα διδασκαλίας του Προγράμματος είναι η Ελληνική.

## 9.3 Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Προγράμματος

Στην αρχή κάθε εξαμήνου και πριν την έναρξη των μαθημάτων αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Π.Μ.Σ. το ωρολόγιο πρόγραμμα της περιόδου, στο οποίο περιλαμβάνονται οι ημέρες και οι ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, οι ημερομηνίες άλλων εκδηλώσεων ή υποχρεώσεων, ημερομηνίες έναρξης και λήξης των διδακτικών περιόδων, οι περίοδοι εξετάσεων, οι αργίες κ.λπ.

Όλες οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες πραγματοποιούνται στο χρονικό πλαίσιο του του ετήσιου ακαδημαϊκού ημερολογίου, εκτός εάν υπάρχει διαφορετική πρόβλεψη στον κανονισμό λειτουργίας του κάθε Π.Μ.Σ..

#### **9.4 Ημερομηνίες εγγραφής και δηλώσεις μαθημάτων**

Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου και πριν από την έναρξη των μαθημάτων, καθορίζονται και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ./Τμήματος οι ημερομηνίες εγγραφής των φοιτητών, καθώς και η διαδικασία δηλώσεων των μαθημάτων που θα επιλέγονται σε κάθε εξάμηνο, εάν προβλέπεται διαδικασία εγγραφής ή επιλογής μαθημάτων, αντίστοιχα, στο οικείο εξάμηνο.

#### **9.5 Αναπλήρωσεις μαθημάτων**

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής εκπαιδευτικής δραστηριότητας (διάλεξης, εργαστηριακής άσκησης, κ.λπ.) στο πλαίσιο μαθήματος του Π.Μ.Σ. προβλέπεται η αναπλήρωσή της, έτσι ώστε να συμπληρωθεί ο ελάχιστος αριθμός εβδομάδων διδασκαλίας για το μάθημα. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ..

#### **9.6 Εξ αποστάσεως εκπαίδευση**

Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται δια ζώσης και με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια των εξαμήνων.

Για τη διεξαγωγή των μαθημάτων με τη μέθοδο της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, θα αξιοποιηθούν συστηματικά οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες υποστήριξης της μάθησης (π.χ. Open e-class, Moodle κ.α.) που διαθέτει το Πανεπιστήμιο. Επίσης, υπάρχει κατάλληλη υποδομή και εγκατεστημένο σύστημα τηλεδιασκέψεων.

Τα μαθήματα με την μέθοδο της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο ΠΜΣ «Κοινωνική Πολιτική» διενεργούνται μέσω της υπηρεσίας WebEx. Μέσω του WebEx, οι χρήστες έχουν την δυνατότητα πλήρους λειτουργικής συνεργασίας εξ αποστάσεως, αυξάνοντας την παραγωγικότητά τους και περιορίζοντας τις απώλειες χρόνου-κόστους που συνεπάγονται οι συναντήσεις πρόσωπο με πρόσωπο.

#### **9.7 Όρια απουσιών**

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθούν ανελλιπώς όλες τις δραστηριότητες του Π.Μ.Σ.

Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις) μόνον αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον το 80% των ωρών της διδασκαλίας του μαθήματος.

Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή και παρακολούθηση διαπιστώνεται με ευθύνη των διδασκόντων και διδασκουσών των μαθημάτων.

### **Άρθρο 10. Διδάσκοντες στο ΠΜΣ**

Το διδακτικό έργο των Π.Μ.Σ. ανατίθεται, κατόπιν απόφασης του αρμόδιου οργάνου του Π.Μ.Σ., στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

- α) μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ή άλλου Α.Ε.Ι. ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,
- β) ομότιμους Καθηγητές ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ή άλλου Α.Ε.Ι.,
- γ) συνεργαζόμενους καθηγητές,
- δ) εντεταλμένους διδάσκοντες,
- ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,
- στ) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,
- ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ..

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύναται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Π.Μ.Σ..

Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., εφόσον υφίσταται, άλλως του Διευθυντή του Π.Μ.Σ.. Ειδικότερες προϋποθέσεις σχετικά με την ανάθεση του διδακτικού έργου δύναται να ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ..

### **10.1 Υποχρεώσεις Διδασκόντων**

Ο υπεύθυνος για τη διδασκαλία μαθήματος στο Π.Μ.Σ. οφείλει :

- Να τηρεί πιστά και επακριβώς το πρόγραμμα και το ωράριο των παραδόσεων του μαθήματος.
- Να αναπροσαρμόζει και να επικαιροποιεί σε τακτά χρονικά διαστήματα το περιεχόμενο και την ύλη των διδασκομένων μαθημάτων. Κατά την έναρξη του εξαμήνου, οι διδάσκοντες κοινοποιούν (υποβάλλοντας προς διανομή στη Γραμματεία του ΠΜΣ ή ενημερώνοντας την ιστοσελίδα του μαθήματος) το αναλυτικό πρόγραμμα (syllabus), που καλύπτει την ύλη του μαθήματος και περιλαμβάνει τις παρουσιάσεις των διαλέξεων, τη βιβλιογραφία και αρθρογραφία που οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν και όποιο άλλο συμπληρωματικό υλικό (μελέτες περιπτώσεων κλπ).
- Να τηρεί τουλάχιστον δύο ώρες γραφείου την εβδομάδα, που θα επιτρέπουν την απρόσκοπτη επικοινωνία των φοιτητών μαζί του για θέματα που άπτονται των σπουδών τους και του συγκεκριμένου μαθήματος.

Οι διδάσκοντες επίσης οφείλουν να σέβονται την ακαδημαϊκή δεοντολογία και να τηρούν τους κανόνες της.

### **Άρθρο 11.**

#### **Αξιολόγηση επίδοσης μεταπτυχιακών φοιτητών**

Η αξιολόγηση επίδοσης των φοιτητών καθορίζεται από τον διδάσκοντα ο οποίος μπορεί να οργανώσει κατά την κρίση του γραπτές ή/και προφορικές εξετάσεις,

ενδιάμεσες εξετάσεις προόδου, εργασίες ή εργαστηριακές ασκήσεις ή κλινικές ασκήσεις ή συνδυασμό διαφορετικών μεθόδων αξιολόγησης ή άλλες μεθόδους αξιολόγησης που συνάδουν με το είδος κάθε εκπαιδευτικής διαδικασίας, και σύμφωνα με τις προβλέψεις της περιγραφής ECTS του μαθήματος για την αξιολόγηση, όπως αυτή είναι καταχωρημένη στον οικείο οδηγό σπουδών. Κατά τη διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων, ως μεθόδων αξιολόγησης, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας.

Από τις εναλλακτικές μεθόδους αξιολόγησης των φοιτητών που περιλαμβάνονται στον οδηγό σπουδών του Π.Μ.Σ., ο διδάσκων επιλέγει αυτή ή συνδυασμό αυτών που θεωρεί καταλληλότερη ή καταλληλότερες σε σχέση και με την ιδιαιτερότητα του εξεταζόμενου γνωστικού αντικείμενου.

Αν η αξιολόγηση πραγματοποιείται με τελικές εξετάσεις, αυτές δύνανται να διενεργούνται είτε μετά από την ολοκλήρωση κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου, είτε μετά από την ολοκλήρωση του διδακτικού έργου κάθε μαθήματος ή την ολοκλήρωση κάθε εκπαιδευτικής δραστηριότητας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό λειτουργίας κάθε Π.Μ.Σ..

Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι σαφώς προσδιορισμένα, γνωστοποιούνται στην αρχή του ακαδημαϊκού εξαμήνου από τον διδάσκοντα (υπευθύνου/συντονιστή) του μαθήματος και αναγράφονται επίσης στην φόρμα περιγραφής του κάθε μαθήματος, σύμφωνα με το πρότυπο ECTS (syllabus), που είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. Στις περιπτώσεις Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών που οργανώνονται με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, η αξιολόγηση των φοιτητών διενεργείται με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις που διεξάγονται διά ζώσης ή με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις που διενεργούνται με μεθόδους εξ αποστάσεως, καθώς και με εναλλακτικές μεθόδους, όπως η υποβολή εργασιών, η διεξαγωγή πρακτικής δοκιμασίας, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης. Με την απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. καθορίζονται οι πιθανές μέθοδοι αξιολόγησης ανά εκπαιδευτική δραστηριότητα.

Κατά τη λήξη της διαδικασίας αξιολόγησής τους, οι φοιτητές ενημερώνονται για τη βαθμολογία τους είτε μέσω ανωνυμοποιημένης ανάρτησης των αποτελεσμάτων σε ειδικό πεδίο του ολοκληρωμένου συστήματος τηλεκπαίδευσης του Ιδρύματος είτε με άλλο πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο.

Ο τελικός βαθμός κάθε μαθήματος προκύπτει από το σύνολο των επιδόσεων του φοιτητή σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. εργασίες, εξετάσεις, απόδοση συμμετοχής του φοιτητή στην εκπαιδευτική διαδικασία κ.λπ.), σύμφωνα με όσα αναγράφονται στο περίγραμμα του μαθήματος.

## **Άρθρο 12.**

### **Εξεταστικές περιόδους (χρόνος διενέργειας και διάρκεια εξεταστικών περιόδων)**

Οι εξεταστικές περιόδους είναι χειμερινού, εαρινού εξαμήνου καθώς και η επαναληπτική εξεταστική περίοδος του Σεπτεμβρίου και ταυτίζονται με τις εξεταστικές περιόδους των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, όπως αυτές ορίζονται κάθε φορά στο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Ιδρύματος.

Σε περίπτωση που φοιτητής ή φοιτήτρια αποτύχει σε ένα μάθημα, μπορεί να επανεξετασθεί στο μάθημα αυτό στην (επαναληπτική) εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου.



Αν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, ούτως ώστε σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, τότε ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 34, παρ. 6 του ν.4485/17. Ειδικότερα, ο φοιτητής δύναται να εξετασθεί, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης του μαθήματος διδάσκων καθηγητής.

Εάν ο φοιτητής δεν υποβάλει αίτηση εντός 15 ημερών από την ημερομηνία ανακοίνωσης της βαθμολογίας στην εξέταση, ή εάν αποτύχει στην εξέταση από την τριμελή επιτροπή, τότε προτείνεται η οριστική διαγραφή του από το ΠΜΣ.

Σε περίπτωση που ένας φοιτητής αποτύχει σε ένα μάθημα μπορεί να επανεξετασθεί σε αυτό στην επαναληπτική εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό λειτουργίας κάθε Π.Μ.Σ..

Αν ένας φοιτητής αποτύχει περισσότερες από τρεις (3) φορές στο ίδιο μάθημα, ακολουθείται η διαδικασία που ορίζεται στη κείμενη νομοθεσία.

### **Άρθρο 13.**

#### **Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - Επιβλέποντες/ουσες Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας**

Στο τρίτο (3<sup>ο</sup>) εξάμηνο του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Ο/Η μεταπτυχιακός /ή φοιτητής/τρια έχει δικαίωμα υποβολής θέματος, εφόσον έχει ολοκληρώσει με επιτυχία όλα τα μαθήματα των δύο (2) πρώτων εξαμήνων. Υποβάλλει αίτηση στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. Η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. προωθεί την αίτηση στη Συντονιστική Επιτροπή.

#### **13.1 Επίβλεψη Διπλωματικής Εργασίας**

Η Συντονιστική Επιτροπή, ύστερα από την αίτηση του ενδιαφερόμενου ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων.

Δικαίωμα επίβλεψης διπλωματικών εργασιών έχουν οι κάτωθι υπό την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος:

α) Μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) Ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.,

- γ) Συνεργαζόμενοι καθηγητές,
- δ) Εντεταλμένοι διδάσκοντες,
- ε) Επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ) Ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ιδρυμάτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Π.Μ.Σ. δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. υπό την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

Οι μεταπτυχιακές διατριβές θα πρέπει να έχουν τις ακόλουθες προδιαγραφές:

-Εξώφυλλο (με λογότυπο του Πανεπιστημίου, τον τίτλο της Διατριβής, του Τμήματος και του Πανεπιστημίου, το όνομα του επιβλέποντος και των μελών της Συμβουλευτικής Επιτροπής και το μήνα και τη χρονολογία υποβολής).

-Πίνακα περιεχομένων

-Περίληψη στα ελληνικά και στα αγγλικά (μέχρι 300 λέξεις), συνοδευόμενη από 4-6 λέξεις κλειδιά αντιπροσωπευτικά του περιεχομένου της

-Το σύνολο του κειμένου θα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 13.000 έως 15.000 λέξεων

-Γραμματοσειρά μεγέθους 12 στιγμών

-Διάστιχο 1.5

### **13.2 Γλώσσα συγγραφής**

Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι η Ελληνική ή η Αγγλική.

### **13.3 Εξέταση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας**

Για να εγκριθεί η εργασία, ο μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, αφού έχει προηγουμένως ελεγχθεί από το σύστημα κειμενικής ομοιότητας του ιδρύματος.

Στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, για τη διασφάλιση της ορθής και δεοντολογικής χρήσης πηγών και την αποτροπή φαινομένων λογοκλοπής, κατά την κατάθεση της Μ.Δ.Ε. πρέπει απαραίτητα να επισυνάπτεται η αναφορά κειμενικής ταύτισης από το λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής «Turnitin», η οποία κατατίθεται από τον μεταπτυχιακό φοιτητή στη Γραμματεία, με ευθύνη του επιβλέποντα.

Μετά το πέρας της περιόδου συγγραφής της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας και έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος, οι φοιτητές παραδίδουν ηλεκτρονικώς ή εντύπως αντίτυπό της στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Επισημαίνεται ότι η κατάθεση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας στα μέλη της Επιτροπής θα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον 15 ημέρες πριν την έναρξη της εξεταστικής περιόδου. Σε αντίθετη περίπτωση, τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής έχουν τη δυνατότητα παραπομπής της εξέτασης σε επόμενη εξεταστική περίοδο.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποστηρίζουν τη Διπλωματική Εργασία τους δημόσια.

Μετά την υποστήριξη της Μ.Δ.Ε., η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή συντάσσει και υπογράφει Πρακτικό Παρουσίασης της Μ.Δ.Ε. στο οποίο αναγράφονται παρατηρήσεις ή σχόλια καθώς και ο τελικός βαθμός.

Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης της Μ.Δ.Ε. από την Εξεταστική Επιτροπή, δίνονται ακριβείς οδηγίες στον φοιτητή, ώστε να προβεί σε διορθώσεις σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από την υποστήριξή της.

Σε περίπτωση νέας αρνητικής κρίσης της Μ.Δ.Ε. (δηλαδή και μετά τη δεύτερη υποβολή), η Συνέλευση αποφασίζει αν ο φοιτητής επαναλαμβάνει τη διαδικασία με το ίδιο ή με νέο θέμα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει υπερβεί την ανώτατη διάρκεια φοίτησης, όπως όπως αυτή ορίζεται στον Κανονισμό του Π.Μ.Σ., ή αν διαγράφεται οριστικά από το πρόγραμμα μη έχοντας ολοκληρώσει επιτυχώς τη φοίτησή του.

Σε περίπτωση αποδοχής της Μ.Δ.Ε., εφόσον ο επιβλέπων διαπιστώσει ότι ενσωματώθηκαν τυχόν βελτιώσεις, το τελικό κείμενο της διπλωματικής εργασίας, κατατίθεται σε πέντε (5) ηλεκτρονικά αντίγραφα ένα (1) για τη βιβλιοθήκη, ένα (1) για τη Γραμματεία κι ένα (1) για κάθε μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής) στη Γραμματεία του Τμήματος.

Οι φοιτητές που εξετάστηκαν επιτυχώς, συνδέονται στο Ιδρυματικό Αποθετήριο «Αμητός» με τον ιδρυματικό τους λογαριασμό και αποθέτουν την εργασία τους.

Η λεπτομερής διαδικασία απόθεσης από τον φοιτητή αναλύεται στον οδηγό που είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης και του Κέντρου Ενημέρωσης (BIKEΠ) του Ιδρύματος.

Μετά την ολοκλήρωση της υποβολής στον Αμητό και την έγκριση της καταχώρησης και της δημοσίευσής της, καμία αλλαγή στην εργασία δεν είναι δυνατή.

Απόσυρση και διαγραφή δεν είναι δυνατή, καθώς οι εργασίες αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία του Ιδρύματος.

Στον διαδικτυακό τόπο κάθε Π.Μ.Σ. αναρτώνται όλες οι εγκεκριμένες μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες που έχουν κατατεθεί στο Ιδρυματικό Αποθετήριο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Αντί της ανάρτησης κάθε μεμονωμένης εργασίας, ο δικτυακός τόπος του Π.Μ.Σ. δύναται να παραπέμπει σε κατάλληλη σελίδα του ιδρυματικού αποθετηρίου στην οποία καταλογογραφούνται οι διπλωματικές εργασίες του Π.Μ.Σ..

Στην περίπτωση που, μετά την απονομή του διπλώματος, διαπιστωθεί ότι η Μ.Δ.Ε. αποτελεί προϊόν λογοκλοπής, η Συνέλευση του Τμήματος ή η Ε.Π.Σ. μπορεί να ανακαλέσει τον μεταπτυχιακό τίτλο με νεότερη απόφασή της.

#### **Άρθρο 14.**

#### **Τρόπος υπολογισμού βαθμού Δ.Μ.Σ.**

Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ καθορίζεται από τους βαθμούς των μαθημάτων του Προγράμματος και της διπλωματικής εργασίας. Αναλυτικά ο βαθμός του ΜΔΕ προκύπτει με πολλαπλασιασμό του βαθμού του κάθε μαθήματος και της μεταπτυχιακής διατριβής με τα αντίστοιχα ECTS. Εν συνεχεία, προστίθενται όλα τα γινόμενα και το άθροισμα διαιρείται με το 90 (σύνολο ECTS).

**Άρθρο 15.**  
**Υποχρεώσεις για τη λήψη του Δ.Μ.Σ.**

Για τη λήψη του Δ.Μ.Σ απαιτείται: α) η φοίτηση και η επιτυχής ολοκλήρωση των συναφών υποχρεώσεων των φοιτητών στα επιμέρους μαθήματα του προγράμματος σπουδών (εργασίες, σχέδια έρευνας, εξετάσεις κ.λπ.) κατά τη διάρκεια δύο (2) διδακτικών εξαμήνων β) η εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, εντός του προβλεπόμενου διαστήματος και γ) η εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων του Π.Μ.Σ. (καταβολή οφειλόμενων τελών φοίτησης)

**Άρθρο 16.**  
**Διαδικασίες αξιολόγησης μαθημάτων/διδασκόντων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές**

Στο τέλος κάθε εξαμήνου, πραγματοποιείται αξιολόγηση των μαθημάτων και των διδασκόντων, ηλεκτρονικά, από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές σύμφωνα με τις διαδικασίες που έχει θεσπίσει το Ίδρυμα υπό την εποπτεία της ΜΟ.ΔΙ.Π..

Η αξιολόγηση των μαθημάτων γίνεται μέσω του ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της ΜΟ.ΔΙ.Π. Το σύστημα αυτό είναι ολοκληρωμένο με το ηλεκτρονικό σύστημα Γραμματειών του Ιδρύματος και κάθε φοιτητής μπορεί να αξιολογήσει από οποιονδήποτε υπολογιστή τα μαθήματα που έχει δηλώσει, με διατήρηση της ανωνυμίας του. Οι φοιτητές ειδοποιούνται από τη γραμματεία του Π.Μ.Σ. για τον χρόνο έναρξης και λήξης της περιόδου αξιολόγησης και λαμβάνουν λεπτομερείς οδηγίες για τον τρόπο διεξαγωγής της, η δε διάρκεια της περιόδου αξιολόγησης είναι από δύο έως τρεις εβδομάδες.

Πιο συγκεκριμένα, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, εισερχόμενοι στο σύστημα της ηλεκτρονικής Γραμματείας ή σε άλλο κατάλληλα διαμορφωμένο σύστημα του Πανεπιστημίου, μπορούν να αξιολογήσουν κάθε μάθημα που έχουν δηλώσει και παρακολουθούν. Για κάθε μάθημα καλούνται να απαντήσουν σε μια σειρά ερωτημάτων στα οποία τυπικά χρησιμοποιείται κλίμακα από 1 (χαμηλότερος βαθμός) - 5 (υψηλότερος βαθμός). Τα ερωτήματα της φόρμας αξιολόγησης αφορούν το διδαχθέν μάθημα και εστιάζουν:

- α) στην ύλη του μαθήματος
- β) στο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε
- γ) στα εκπαιδευτικά βοηθήματα που προσφέρθηκαν
- δ) στη συσχέτιση του πραγματικού φόρτου εργασίας του φοιτητή με τις πιστωτικές μονάδες του μαθήματος
- ε) στο διαθέσιμο υλικό της βιβλιοθήκης
- στ) στην καθοδήγηση που παρασχέθηκε από τον διδάσκοντα
- ζ) στην ικανότητα του διδάσκοντα να:
  - οργανώνει την ύλη του μαθήματος
  - αναλύει και να παρουσιάζει τις έννοιες του μαθήματος
  - ενθαρρύνει τους φοιτητές να διατυπώνουν απορίες και ερωτήσεις
- η) στη συνέπεια του διδάσκοντα στα διδακτικά του καθήκοντα.

Η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.) του Τμήματος διαθέτει πρόσβαση, μέσω του ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της ΜΟ.ΔΙ.Π., σε στατιστικά στοιχεία για την αξιολόγηση των μαθημάτων, τα οποία επεξεργάζεται και υποβάλλει εισήγηση στα αρμόδια όργανα.

Παράλληλα η ΜΟ.ΔΙ.Π. επεξεργάζεται τα αποτελέσματα των προηγούμενων περιόδων αξιολογήσεων και τα σχετικά στατιστικά στοιχεία αναρτώνται στην ιστοσελίδα της ΜΟ.ΔΙ.Π..

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται στον Διευθυντή του Π.Μ.Σ., στην ΟΜ.Ε.Α του Τμήματος και στον κάθε διδάσκοντα ξεχωριστά.

### **Άρθρο 17.**

#### **Λόγοι και διαδικασία διαγραφής μεταπτυχιακών φοιτητών**

Η Συνέλευση του Τμήματος, μετά την εισήγηση της Σ.Ε., δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, σύμφωνα με το Άρθρο 12, και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό, εκτός αν συντρέχουν αποδεδειγμένα σοβαροί και εξαιρετικοί λόγοι
- παραβιάσουν τους κανόνες ακαδημαϊκής δεοντολογίας, όπως π.χ. η λογοκλοπή
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης.
- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών

### **Άρθρο 18.**

#### **Χρηματοδότηση-Οικονομική διαχείριση Π.Μ.Σ.**

Οι πόροι Π.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου δύνανται να προέρχονται από:

- α) τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Α.Ε.Ι., και
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.

Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του ΠΑΠΕΛ πραγματοποιείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. του Ιδρύματος.

Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

α) ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε.. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. για την οικονομική διαχείριση των Π.Μ.Σ.. Με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης που λαμβάνεται έως το τέλος Μαρτίου κάθε έτους αποφασίζεται αν το υπόλοιπο ποσό, μετά την αφαίρεση της παρακράτησης υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε., μεταφέρεται στον τακτικό προϋπολογισμό ή διατίθεται για τη δημιουργία έργων/προγραμμάτων μέσω του Ε.Λ.Κ.Ε., με σκοπό την κάλυψη κατά προτεραιότητα των αναγκών Π.Μ.Σ. που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης και την κάλυψη ερευνητικών, εκπαιδευτικών και λειτουργικών αναγκών του Ιδρύματος. Στα έσοδα του Π.Μ.Σ. που προέρχονται από δωρεές, χορηγίες, πάσης

φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα και πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης,

β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ..

### **Άρθρο 19. Τέλη φοίτησης**

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται στην καταβολή τελών φοίτησης. Το ύψος των προβλεπόμενων τελών φοίτησης για το σύνολο του προγράμματος καθορίζεται στο ποσό των δυο χιλιάδες πεντακόσια (2.500) ευρώ.

Παρέχεται η δυνατότητα τμηματικής καταβολής τους π.χ. η πρώτη δόση κατά την εγγραφή του φοιτητή και η δεύτερη δόση στην έναρξη του 2<sup>ου</sup> εξαμήνου στις ημερομηνίες που ορίζονται από τη Γραμματεία.

Η καταβολή των διδάκτρων γίνεται στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) ο οποίος είναι αρμόδιος για τη διαχείρισή τους.

### **Άρθρο 20. Δωρεάν φοίτηση-Υποτροφίες: Κριτήρια/Διαδικασία/Δικαιολογητικά**

Εγγεγραμμένοι φοιτητές που έχουν επιλεγεί να φοιτήσουν σε Π.Μ.Σ. που οργανώνουν και λειτουργούν Τμήματα του ΠΑΠΕΛ δύνανται να φοιτούν δωρεάν, εφόσον πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις αριστείας στον πρώτο κύκλο σπουδών τους, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Ο συνολικός αριθμός των απαλλασσόμενων φοιτητών από τα τέλη φοίτησης δεν δύναται να υπερβαίνει τον αριθμό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών ανά ακαδημαϊκό έτος.

Αν κατά τον αριθμητικό υπολογισμό του αριθμού των δικαιούχων απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης προκύπτει δεκαδικός αριθμός, γίνεται στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη ακέραιη μονάδα. Αν ο αριθμός των δικαιούχων απαλλαγής υπερβαίνει το ποσοστό της παρούσας, οι δικαιούχοι επιλέγονται με σειρά φθίνουσας κατάταξης έως τη συμπλήρωση του αριθμού.

Η αίτηση για τη δωρεάν φοίτηση ανά Π.Μ.Σ. υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εισδοχής των φοιτητών στο Π.Μ.Σ..

Η δυνατότητα απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης παρέχεται αποκλειστικά για τη φοίτηση σε ένα (1) Π.Μ.Σ. που οργανώνεται από Α.Ε.Ι της ημεδαπής.

Δεν δικαιούνται απαλλαγής όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή.

Οι πολίτες τρίτων χωρών δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης για την απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης σε Π.Μ.Σ..

Η εξέταση των αιτήσεων και της συνδρομής των κριτηρίων απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Για την αποδοχή ή απόρριψη της αίτησης εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Π.Μ.Σ., φοιτητές του Π.Μ.Σ. δύναται να απαλλάσσονται, εν όλω ή εν μέρει, από την υποχρέωση καταβολής διδάκτρων, υπό την προϋπόθεση παροχής έργου προς το πρόγραμμα ή το Α.Ε.Ι. Λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας δύναται να προβλέπονται στον Κανονισμό λειτουργίας του προγράμματος.

### **Άρθρο 21.**

#### **Τελετουργικό αποφοίτησης και τύπος απονεμόμενου διπλώματος (Δ.Μ.Σ.)**

Η καθομολόγηση και απονομή των Διπλωμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνεται δημόσια σε ειδική τελετή ενώπιον των Πρυτανικών Αρχών και του Προέδρου του Τμήματος και συγχρόνως με την απονομή και των πτυχίων του α' κύκλου σπουδών του Τμήματος. Κατά την τελετή οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. προηγούνται των πτυχιούχων του Τμήματος. Τα ονόματα των διπλωματούχων εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος που διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης προκειμένου να απονεμηθεί το Δ.Μ.Σ. Ο τύπος του Δ.Μ.Σ ακολουθεί τα πρότυπα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

### **Άρθρο 22.**

#### **Παράρτημα Διπλώματος**

Στο Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που χορηγείται, επισυνάπτεται υποχρεωτικά το προβλεπόμενο Παράρτημα Διπλώματος το οποίο αποτελεί ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα. Το εν λόγω έγγραφο εκδίδεται αυτομάτως και χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

### **Άρθρο 23.**

#### **Διοικητική Υποστήριξη-Υλικοτεχνική υποδομή**

##### **23.1 Υλικοτεχνική Υποδομή**

Για τις ανάγκες του ΠΜΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ» απαιτούνται τρεις (3) αίθουσες πλήρως εξοπλισμένες. Οι τρεις αυτές αίθουσες είναι χωρητικότητας σημαντικά μεγαλύτερης από τον προβλεπόμενο αριθμό εισακτέων και παραχωρούνται από το Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής για τις διδακτικές ανάγκες του ΠΜΣ.

Οι εν λόγω αίθουσες είναι πλήρως εξοπλισμένες με προβολικό (video projector), σύνδεση στο διαδίκτυο, Η/Υ και οθόνη προβολής. Επίσης διαθέτουν σύστημα θέρμανσης και κλιματισμού. Καθώς μάλιστα η λειτουργία του ΠΜΣ επιβαρύνει το κόστος θέρμανσης και κλιματισμού του Τμήματος προβλέπεται η αντίστοιχη συμβολή του ΠΜΣ μέσω των δικών του πόρων στην κάλυψη των σχετικών εξόδων.

Επίσης στη διάθεση του ΠΜΣ τίθενται και όλες οι άλλες υποδομές και υπηρεσίες του Τμήματος όπως:

- Γραμματειακή υποστήριξη
- Τεχνική υποστήριξη για την επίλυση τεχνικών προβλημάτων
- Υπηρεσίες βιβλιοθήκης με διευρυμένο ωράριο λειτουργίας ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες των φοιτητών (πλήρης πρόσβαση σε όλες τις ψηφιακές και έντυπες συλλογές στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος αλλά και εξ αποστάσεως, χώροι μελέτης και εκπόνησης εργασιών)
- Δυο πλήρως εξοπλισμένα εργαστήρια Η/Υ με διευρυμένο ωράριο λειτουργίας ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες των φοιτητών

Ευρύτερα σε επίπεδο υποδομών το Τμήμα διαθέτει:

- Πέντε αίθουσες διδασκαλίας συνολικής χωρητικότητας 270 θέσεων με σύνδεση στο διαδίκτυο και προβολικό
- Δυο πλήρως εξοπλισμένα εργαστήρια 50 συνολικά θέσεων εργασίας
- Βιβλιοθήκη με 12.000 τεκμήρια και 30 θέσεις μελέτης.

### **23.2 Διοικητική Υποστήριξη του Προγράμματος**

Η διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου γίνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.. Όλες οι πληροφορίες που αφορούν το Π.Μ.Σ., καθώς και οι ανακοινώσεις για τις δραστηριότητές του, αναρτώνται στην ιστοσελίδα <http://dsep.uop.gr/pms>

### **Άρθρο 24. Μεταβατικές Διατάξεις**

Όσα θέματα δεν ρυθμίζονται στον παρόντα Κανονισμό, θα ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Οι εγγεγραμμένοι μεταπτυχιακοί φοιτητές οφείλουν να ενημερώνονται μέσω της επίσημης ιστοσελίδας του Π.Μ.Σ για τυχόν τροποποιήσεις του Κανονισμού που μπορεί να τους επηρεάζουν.



## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι:

# ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: “Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνικά Δικαιώματα”

**Όλα τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά**

Η αναλυτική θεματολογία των σεμιναρίων των μαθημάτων περιγράφεται στα αντίστοιχα περιγράμματα στον Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ.

## ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

### 1. Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνικά Δικαιώματα (Υποχρεωτικό : Υ)

#### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα καταρχάς αναλύει τις βασικές έννοιες, αρχές και αξίες που θεμελιώνουν την Κοινωνική Πολιτική, ένα διεπιστημονικό ακαδημαϊκό αντικείμενο που διερευνά την ανταπόκριση των κοινωνιών στις κοινωνικές ανάγκες. Η μελέτη της υπονοεί τη δυνατότητα ανάλυσης θεωρητικών και εμπειρικών στοιχείων που εκπορεύονται από ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών επιστημών και αντικειμένων όπως κοινωνιολογία, οικονομικά, πολιτική, ιστορία, μεθοδολογία έρευνας αλλά και εννοιών όπως ανάγκη, ευημερία, ισότητα, κοινωνική δικαιοσύνη, ιδιότητα του πολίτη. Ο όρος *Κοινωνική Πολιτική* υποδηλώνει θεωρία και εφαρμογή. Σε θεωρητικό επίπεδο, ως ακαδημαϊκό αντικείμενο, αναφέρεται στη μελέτη, τη διερεύνηση και την ερμηνεία της Κοινωνικής Πολιτικής. Σε εφαρμοσμένο επίπεδο, ως πεδίο κοινωνικής παρέμβασης, ρύθμισης και δράσης, αναφέρεται στην ανάλυση, τη διαμόρφωση και την άσκηση κοινωνικών πολιτικών.

Στη συνέχεια διερευνάται η έννοια, η αποστολή, το περιεχόμενο και ο θεμελιώδης ρόλος των Κοινωνικών Δικαιωμάτων στην κοινωνία, την πολιτική και την οικονομία. Πρόκειται για κανόνες ατομικής συμπεριφοράς και κοινωνικής συμβίωσης που προάγουν την ισότητα και καταπολεμούν τις σύγχρονες μορφές ανισοτήτων και διακρίσεων. Κανόνες που βασίζονται σε διαφορετικές αξίες και ιδεολογίες αλλά που σε κάθε περίπτωση η διασφάλιση τους συνεπάγεται οικονομικό κόστος.

Τέλος, αποκωδικοποιείται η άρρηκτη σχέση Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Πρόκειται για μια σύνθετη αλληλεπίδραση που εκπορεύεται από κοινωνικές και πολιτικές διεργασίες και διαμορφώνει την ποιότητα των κοινωνικών παροχών καθώς και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής. Ποιότητα και αποτελεσματικότητα που συναρτώνται με παραμέτρους όπως η καθολικότητα, το επίπεδο ή η διάρκεια του δικαιώματος, ο περιορισμός της φτώχειας, και των κοινωνικών αποκλεισμών, η επίτευξη ίσων ευκαιριών.

### 2. Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση (ιστορικές, θεσμικές, πολιτικές και οικονομικές διαστάσεις) (Υποχρεωτικό : Υ)

#### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχοι του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με σημαντικές θεσμικές, οικονομικές και ιστορικές όψεις της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και –μέσω της ανάλυσης αυτής- η κατανόηση του πλαισίου εντός του οποίου διαμορφώνεται (και εξελίσσεται) η κοινωνική διάσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο μάθημα αυτό οι διδάσκοντες πραγματεύονται τα παρακάτω ερωτήματα: ποιες είναι οι βασικές όψεις της οικονομικής ολοκλήρωσης και του θεσμικού οικοδομήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ποιο είναι το

ιστορικό πλαίσιο στο οποίο οικοδομήθηκε η ΕΕ; Ποιες είναι οι κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις για την κατανόηση του ευρωπαϊκού εγχειρήματος και την κατανόηση της σχέσης μεταξύ υπερεθνικού-εθνικού και τοπικού επιπέδου; Πώς επιδρά ειδικότερα η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση στη λειτουργία του (εθνικού) κοινωνικού κράτους; Πώς εξηγείται ο σχηματισμός και η μεταρρύθμιση του καθεστώτος κοινωνικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας/Ενωσης; Πώς εξηγείται ο χρονικώς ασυνεχής και ασύμμετρος χαρακτήρας της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Πολιτικής; Πώς τροποποιείται ο καταμερισμός της λήψεως αποφάσεων για την κοινωνική ευημερία μεταξύ εθνικού κράτους, Ευρωπαϊκών (υπερεθνικών) θεσμών και αγοράς και τί συνεπάγεται η σύγχρονη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση, καθώς και η πρόσφατη πανδημία για την Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική και το μέλλον του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου; Σε ποιο βαθμό είναι τελικά τόσο επιθυμητή όσο και εφικτή η διαμόρφωση μιας υπερεθνικής πολιτικής στον κοινωνικό τομέα; Τα παραπάνω ερωτήματα θα διερευνηθούν μέσω σειράς διαλέξεων, καθώς και μέσω της ενεργού συμμετοχής των φοιτητών/τριών υπό την καθοδήγηση των διδασκόντων.

### **3. Ποσοτική Έρευνα Κοινωνικής Πολιτικής (Υποχρεωτικό : Υ)**

#### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Ο σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στην ποσοτική έρευνα στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής. Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει τη διατύπωση ερευνητικών ερωτημάτων και υποθέσεων, τα βασικά βήματα και τεχνικές της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, την κατάλληλη επιλογή (ή σχεδιασμό) του ερευνητικού εργαλείου, τις βασικές τεχνικές δειγματοληψίας καθώς και τη διαχείριση και ανάλυση ποσοτικών δεδομένων με τη χρήση του στατιστικού λογισμικού SPSS. Όσον αφορά την ανάλυση ποσοτικών δεδομένων, οι φοιτητές εισάγονται σε βασικές έννοιες και εργαλεία της περιγραφικής και επαγωγικής στατιστικής όπως τα μέτρα κεντρικής τάσης και διασποράς, η γραφική απεικόνιση των δεδομένων (ιστογράμματα, ραβδογράμματα, κ.α.), ο έλεγχος υποθέσεων και η ανάλυση συσχέτισης καθώς και έρχονται σε επαφή με την κατασκευή και ερμηνεία βασικών κοινωνικών δεικτών που χρησιμοποιούνται ευρέως στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής (δείκτες φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού και ανισότητας, δείκτες κοινωνικής και υλικής αποστέρησης κ.α.). Η ανάπτυξη του μαθήματος γίνεται με τη χρήση πολλών παραδειγμάτων και εφαρμογών από το πεδίο της κοινωνικής έρευνας, που επιτρέπει την καλύτερη κατανόηση των εννοιών και από φοιτητές/τριες δίχως μαθηματικό ή στατιστικό υπόβαθρο. Τέλος, στα πλαίσια του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες υλοποιούν ένα δικό τους σχέδιο έρευνας που περιλαμβάνει την κατασκευή ερευνητικών ερωτημάτων, τη συγγραφή σύντομης βιβλιογραφικής ανασκόπησης, την επιλογή ερευνητικού εργαλείου και το σχεδιασμό του τρόπου συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων.

### **4. Ποιοτική Έρευνα Κοινωνικής Πολιτικής (Υποχρεωτικό : Υ)**

#### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Ο σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στην ποιοτική έρευνα στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής. Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει την περιγραφή των βασικών μεθόδων ποιοτικής κοινωνικής έρευνας καθώς και τη μελέτη σχετικών παραδειγμάτων διερεύνησης που υιοθετούν την ποιοτική μεθοδολογική προσέγγιση. Επιχειρείται η ανάδειξη του ρόλου και της σημασίας των ποιοτικών μεθόδων κοινωνικής έρευνας σε πεδία ανάλυσης ή/και δράσης της κοινωνικής πολιτικής. Περιλαμβάνει ζητήματα θεωρητικού και επιστημολογικού υπόβαθρου των ποιοτικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων, ζητήματα ερευνητικού αναστοχασμού, πολυμεθοδολογικών θεωρήσεων, εφαρμογής διαφορετικών ποιοτικών μεθόδων (συνεντεύξεων σε βάθος, συμμετοχικής παρατήρησης κ.ά) για τη συλλογή δεδομένων καθώς και θέματα ανάλυσης ποιοτικών δεδομένων και χρήσης ειδικού λογισμικού για τον σκοπό αυτό. Οι φοιτητές εξοικειώνονται στην οριοθέτηση των ερευνητικών τους ερωτημάτων και την ανάλογη παραγωγή και ερμηνεία των ποιοτικών

δεδομένων που προκύπτουν.

Το μάθημα περιλαμβάνει θεματικές ενότητες όπως βασικές εννοιολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις, ταξινόμηση και κατανόηση ποιοτικών μεθόδων, σχεδιασμό ποιοτικής έρευνας, και παραγωγή ποιοτικών δεδομένων, μεθόδους άμεσης (επιτόπια έρευνα, συνέντευξη, μελέτη εγγράφων, κλπ.) και έμμεσης παρατήρησης (ανάλυση περιεχομένου και περιεχομένου), επιλογή δείγματος, κλπ.

## **ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**

### **1. Οικονομικά Κοινωνικής Πολιτικής (Υποχρεωτικό : Υ)**

#### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Η ενότητα αυτή εισάγει τους φοιτητές στη συμβολή της οικονομικής επιστήμης στην ανάλυση της κοινωνικής πολιτικής. Εισαγωγικά προσεγγίζει το κοινωνικό κράτος ως εργαλείο οικονομικής αποδοτικότητας με γνώμονα την κοινωνική δικαιοσύνη, στη συνέχεια περιγράφει τις αποτυχίες της αγοράς και τα μέσα της κρατικής παρέμβασης σε διάφορα πεδία κοινωνικής πολιτικής και ακολούθως εξειδικεύει την ανάλυση αυτή στην Ελλάδα με έμφαση το πεδίο της κοινωνικής ασφάλισης. Τέλος, πραγματεύεται σύγχρονα ζητήματα οικονομικής ανάλυσης της κοινωνικής πολιτικής που συνδέονται με τις κοινωνικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Η θεματολογία των σεμιναρίων κινείται στους εξής άξονες: Η πολιτική οικονομία του κοινωνικού κράτους, το κοινωνικό κράτος ως εργαλείο αποδοτικότητας: οικονομική θεωρία, αποτυχίες της αγοράς και κρατική παρέμβαση : υγεία, ανεργία, φτώχεια, η χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα, η συνταξιοδοτική πολιτική στην Ελλάδα, οι κοινωνικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην Ευρώπη και την Ελλάδα.

### **2. Συγκριτική Κοινωνική Πολιτική (Υποχρεωτικό : Υ)**

#### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με τη συγκριτική μελέτη της κοινωνικής πολιτικής. Βασικός στόχος είναι η κατανόηση από τους φοιτητές των διαφορετικών τρόπων με τους οποίους οι αναπτυσσόμενες χώρες αντιμετωπίζουν τα κοινωνικά προβλήματα και των πολλαπλών παραγόντων (οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών, ιστορικών/θεσμικών και ιδεολογικών) που διαμορφώνουν αυτές τις πολιτικές απαντήσεις. Μετά την εισαγωγή στις βασικές έννοιες, αναλυτικές κατηγορίες και μεθόδους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάλυση της κοινωνικής πολιτικής σε συγκριτική προοπτική, εξετάζονται συγκριτικά τα επιμέρους στάδια ανάπτυξης του κράτους ευημερίας. Αρχικά παρουσιάζονται οι βασικές εναλλακτικές θεωρητικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη του «παραδοσιακού» κράτους ευημερίας. Ακολουθεί η συζήτηση για τη διαφορετικότητα των

κρατών ευημερίας με βασικό σημείο αναφοράς την κλασική ταξινόμηση του G. Esping Andersen περί «καθεστώτων ευημερίας». Στην επόμενη ενότητα, η «κρίση» του παραδοσιακού κράτους ευημερίας εξετάζεται σε συνδυασμό με την αναγκαιότητα αντιμετώπισης των «νέων κοινωνικών κινδύνων» που αναδύονται υπό το φως των ραγδαίων κοινωνικών μεταβολών των τελευταίων ετών (παγκοσμιοποίηση, δημογραφικές μεταβολές, μεταναστευτικές ροές, αλλαγές στην αγορά εργασίας και την οικογένεια, οικονομικές και υγειονομικές κρίσεις, κλιματική αλλαγή κλπ.). Το μάθημα κλείνει με την κριτική ανάλυση της «κοινωνικής επένδυσης», ως του νέου κυρίαρχου «παραδείγματος» κοινωνικής πολιτικής, αλλά και με μια συζήτηση περί των μελλοντικών προκλήσεων και προοπτικών των «καθεστώτων ευημερίας».

### **3. Παγκόσμια-Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική και Ευρωπαϊκά Κοινωνικά Δικαιώματα (Υποχρεωτικό : Υ)**

#### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα εμβαθύνει διεπιστημονικά και μακροσκοπικά στην Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική (ΕΚΠ), το σημαντικότερο παγκοσμίως φάσμα υπερεθνικών κοινωνικών ρυθμίσεων που διαμορφώνεται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Η πορεία της ΕΚΠ συνδέεται διαχρονικά και άρρηκτα με την ανάπτυξη των Ευρωπαϊκών Κοινωνικών Δικαιωμάτων (ΕΚΔ), τα οποία συγκροτούν τον πυρήνα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου. Η αλληλεπίδραση ΕΚΠ&ΕΚΔ επιφέρει θεμελιώδεις οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές επιπτώσεις και παράγει τη βάση των σύγχρονων μεταρρυθμίσεων εξευρωπαϊσμού των εθνικών συστημάτων κοινωνικής πολιτικής.

Η μελέτη της ΕΚΠ συνδέεται με τη διερεύνηση ζητημάτων όπως η υπερεθνική αναδιανομή πόρων και η προσδοκία της ευρωπαϊκής ιδιότητας του πολίτη. Ο όρος ΕΚΠ αναφέρεται πρωτίστως σε υπερεθνικές ρυθμίσεις κοινωνικού χαρακτήρα που προέρχονται από διεθνείς οργανισμούς - κυρίως η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Συμβούλιο της Ευρώπης και η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας. Σταδιακά, η αποδυνάμωση της εθνικής κοινωνικής πολιτικής και η ενδυνάμωση της αλληλεπίδρασης εθνικής και υπερεθνικής ευημερίας, προσδίδουν στην ΕΚΠ έναν ολοένα και κρισιμότερο ρόλο για την Ευρωπαϊκή Πολιτεία στον 21<sup>ο</sup> αιώνα. Το ίδιο ισχύει σε ευρύτερο επίπεδο, με τη δημιουργία και την προαγωγή της Διεθνούς, της Παγκόσμιας Κοινωνικής Πολιτικής (*Global Social Policy*), που συνιστά μια παγκόσμια στρατηγική συνεργασίας ώστε η παγκόσμια οικονομία να αποδεχθεί ένα σύστημα κοινωνικής δικαιοσύνης και ρύθμισης.

Στο πλαίσιο αυτό, η θεματολογία σεμιναρίων περιλαμβάνει διερεύνηση για την έννοια, την εξέλιξη και τα πεδία ανάπτυξης της ΕΚΠ, το ρόλο των ΕΚΔ, την ανάδυση της Παγκόσμιας Κοινωνικής Πολιτικής, τις προοπτικές της Κοινωνικής Ευρώπης την εποχή των μεγάλων κρίσεων, τις προκλήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου και τις απαντήσεις του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων προς το 2030. Απώτερος σκοπός είναι ο συνδυασμός σταθερής οικονομικής ανάπτυξης και δίκαιης κοινωνικής ευημερίας. Σκοπός που υπηρετείται από τα ΕΚΔ και υλοποιείται από ανάλογες υπερεθνικές πολιτικές κοινωνικής αναδιανομής των οικονομικών ωφελειών της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

### **4. Ευρωπαϊκές Κοινωνικές Πολιτικές (μάθημα με 4 υποενότητες) (Υποχρεωτικό : Υ)**

#### **4.1 Πολιτικές Απασχόλησης**

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα αναλύεται το η στρατηγική, το περιεχόμενο και οι προτεραιότητες της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής για την απασχόληση στο πλαίσιο της ευρύτερης σχέσης κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής. Ο ρόλος της πολιτικής απασχόλησης στον ευρωπαϊκό χώρο είναι ενταγμένος στις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο κρίσιμο πεδίο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς με έμφαση στις επιδράσεις στην ενιαία αγορά εργασίας. Εξετάζονται επίσης οι άξονες της ευρωπαϊκής πολιτικής απασχόλησης με ιδιαίτερη έμφαση στην απασχολησιμότητα και τις ενεργητικές πολιτικές σε συνδυασμό με την ανάπτυξη πολιτικών ευελιξίας στην αγορά εργασίας, η μετεξέλιξη του ευρωπαϊκού εργασιακού προτύπου και ο κεντρικός ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δημιουργία ενός νέου και ευέλικτου πλαισίου. Διερευνώνται οι παρεπόμενες συνέπειες στο πεδίο των αμοιβών και των δικαιωμάτων και η ανάπτυξη εργασιακών σχέσεων πολλαπλών ταχυτήτων που διαπερνούν το σύνολο των ευρωπαϊκών χωρών με βάση τις εθνικές τους ιδιαιτερότητες. Τέλος, εξετάζεται η κατάσταση και οι προοπτικές της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας και των επιμέρους παραμέτρων που την συνδιαμορφώνουν στο πλαίσιο των ραγδαίων αλλαγών στην απασχόληση, τις νέες μορφές εργασίας αλλά και των φιλόδοξων στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με όρους ποσοστών απασχόλησης έως το 2030.

### 4.2 Ευρωπαϊκές Πολιτικές Μετανάστευσης (Υποχρεωτικό : Υ)

#### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα στοχεύει στη μελέτη και εξοικείωση με τα προβλήματα που συνδέονται με την άσκηση ευρωπαϊκών μεταναστευτικών πολιτικών, τα οποία εντοπίζονται σε δύο επίπεδα: πρώτον, στο επίπεδο της επίσημης μεταναστευτικής πολιτικής που ασκεί και εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Ένωση και δεύτερον, στο επίπεδο των εθνικών μεταναστευτικών πολιτικών που έχουν παράδοση στο μεταναστευτικό ζήτημα (π.χ. Γαλλία, Βρετανία, Γερμανία, Ισπανία,). Στο πλαίσιο αυτό σημαντική θέση κατέχουν οι αναφορές σε λιγότερο ώριμες χώρες υποδοχής μεταναστών, με επίκεντρο την Ελλάδα πριν και μετά την οικονομική αλλά και την προσφυγική κρίση.

Επιπρόσθετα, το κρίσιμο ζήτημα των μεταναστευτικών πολιτικών, όπως σχεδιάζονται και εφαρμόζονται στον ευρωπαϊκό χώρο, είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τη νοηματοδότηση και την κοινή αντίληψη περί κοινωνικής ενσωμάτωσης των μεταναστών στην εκάστοτε κοινωνία υποδοχής. Αυτή η διαδικασία επιδιώκεται μέσω θεσμικών κανόνων, όπως των κριτηρίων πρόσβασης στις εθνικές ιθαγένειες, καθώς και κοινωνικών κανόνων, άγραφων και άτυπων. Και ενώ η Ευρωπαϊκή Ένωση στα επίσημα κείμενά της προωθεί μία «ενσωμάτωση» για όλα ανεξαρτήτως τα «νόμιμα» ενεργά υποκείμενα, η κοινωνική πραγματικότητα, η ιδιαίτερη ιστορική παράδοση και κληρονομιά, ο τρόπος που συγκροτήθηκε ένα κράτος και οι αξίες και τα στερεότυπα των εθνικών κοινωνιών δυσχεραίνουν τις αναπόφευκτα γενικές κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Μεταναστευτικής Πολιτικής. Το μάθημα θα αναδείξει και θα αναλύσει αυτές τις αντιφάσεις σε έναν χώρο πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά άκρως ευαίσθητο, όπως είναι ο χώρος της μετανάστευσης. Ιδιαίτερα σε περίοδο απορρύθμισης της αγοράς εργασίας, οι μετανάστες αποτελούν τα πρώτα θύματα ρατσισμού, ξενοφοβίας, αποκλεισμού, διακρίσεων και περιθωριοποίησης.

### 4.3. Ευρωπαϊκές Πολιτικές Υγείας και Ασφάλισης (Υποχρεωτικό : Υ)

#### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα στοχεύει στην εξέταση αφενός του περιεχομένου των ευρωπαϊκών ρυθμίσεων στους υπό εξέταση τομείς (όπως αυτό διαμορφώνεται μέσω του πρωτογενούς και δευτερογενούς δικαίου, της ΑΜΣ και λοιπών στρατηγικών κειμένων) και αφετέρου στη μελέτη της επίδρασης της ΕΕ στις εθνικές πολιτικές, μέσω της ειδικότερα της συγκριτικής ανάλυσης των μεταρρυθμίσεων που έχουν υλοποιηθεί σε επιλεγμένα κράτη μέλη. Ιδιαίτερη αναφορά θα γίνει στο ελληνικό σύστημα και την επίδραση της ΕΕ στις μεταρρυθμίσεις που έχουν υλοποιηθεί από τη δεκαετία του 1990 και εξής. Μέσω σειράς διαλέξεων επιχειρείται η διερεύνηση των ακόλουθων ερωτημάτων: Ποιο είναι το περιεχόμενο των ευρωπαϊκών

ρυθμίσεων στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης και της υγείας, πώς αυτό μεταβάλλεται στη διάρκεια των ετών, αλλά και πώς επηρεάζεται και αλληλεπιδρά με τη διαδικασία οικονομικής ολοκλήρωσης και τη διαμόρφωση πολιτικών σε λοιπούς τομείς; Σε ποιο βαθμό η πολιτική στους εν λόγω τομείς έρχεται ως απάντηση σε σειρά προκλήσεων με υπερεθνικό χαρακτήρα (όπως για παράδειγμα η γήρανση); Πώς διαμορφώνεται και πώς μεταβάλλεται η σχέση υπερεθνικού και εθνικού επιπέδου; Διαπιστώνεται σύγκλιση -και αν ναι προς ποιο μοντέλο;- ή αντιθέτως πρόκειται για τομείς που χαρακτηρίζονται από ισχυρή θεσμική εξάρτηση; Σε ποιο βαθμό οι μεταρρυθμίσεις που υλοποιούνται στα κράτη μέλη απαντούν σε εσωτερικές προκλήσεις ή σε ευρωπαϊκές επιταγές; Σε ποιο βαθμό η κρίση του 2009 επηρέασε το βαθμό παρεμβατικότητας της ΕΕ στη διαδικασία των εθνικών μεταρρυθμίσεων; Πώς επηρέασε η πανδημία την πολιτική στον τομέα της υγείας;

Η παρούσα ενότητα διαλέξεων επικεντρώνεται στην διερεύνηση της επίδρασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης και της υγείας. Πιο συγκεκριμένα, θα δοθούν απαντήσεις στα ακόλουθα ερωτήματα: Ποιο είναι το περιεχόμενο των ευρωπαϊκών ρυθμίσεων στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης και της υγείας και πώς εξηγείται η υιοθέτησή τους σε σχέση με τη διαδικασία οικονομικής ολοκλήρωσης; Πώς διαμορφώνεται και πώς μεταβάλλεται η σχέση υπερεθνικού και εθνικού επιπέδου; Διαπιστώνεται σύγκλιση και αν ναι προς ποιο μοντέλο ή αντιθέτως πρόκειται για τομείς που χαρακτηρίζονται από ισχυρή θεσμική εξάρτηση; Πώς επηρεάζει η κρίση τους τομείς κοινωνικής ασφάλισης και υγείας; Η κατανόηση και εξέταση της επίδρασης του ευρωπαϊκού πλαισίου στο εθνικό θα γίνει μέσω αναφοράς πρωτίστως στο ελληνικό σύστημα, ενώ η σημασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η επίδραση της υφιστάμενης οικονομικής κρίσης στις εθνικές μεταρρυθμίσεις θα αναδειχθεί μέσω σύγκρισης με κράτη τόσο εντός όσο και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

#### **4.4 Ευρωπαϊκές Πολιτικές Εκπαίδευσης (Υποχρεωτικό : Υ)**

##### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στη συστηματική και κριτική μελέτη των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση. Με αφετηρία τη Στρατηγική της Λισαβόνας (2000) παρουσιάζονται οι σημαντικότεροι σταθμοί της εξέλιξης των πολιτικών αυτών και αναλύονται οι βασικές διαδικασίες για τη συγκρότηση του «Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης» (ΕΧΕ) αλλά και οι στόχοι που έχουν τεθεί σχετικά στον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων για το 2030. Η ανάδειξη του ρόλου της εκπαίδευσης ως ένα ισχυρό και δυναμικό μέσον της σύγχρονης ευρωπαϊκής διακυβέρνησης για την προώθηση της ιδέας της Ευρωπαϊκοποίησης αποτελεί το βασικό άξονα ανάπτυξης της εν λόγω ενότητας. Στη συνέχεια, αναλύονται οι πολιτικές για την προώθηση της δια βίου μάθησης, τις πολιτικές για την πρόληψη της σχολικής διαρροής κυρίως με την εφαρμογή μέτρων πρόσθετης στήριξης των κοινωνικά μειονεκτούντων μαθητών και τις πολιτικές για την ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας μέσω της κατάρτισης. Έμφαση δίνεται στο πλαίσιο της πραγμάτωσης μέτρων πολιτικής στο εθνικό και τοπικό επίπεδο και τη σημασία τους για την προώθηση αλλαγών στις αρχές και τη λειτουργία των σύγχρονων εκπαιδευτικών δομών της τυπικής, άτυπης και μη τυπικής εκπαίδευσης. Η προσέγγιση των πολιτικών σε αυτό το σημείο γίνεται με αναφορά στα θεμελιακά διακυβεύματα της Κοινωνικής Πολιτικής για κοινωνικά δικαιώματα, συνοχή, ενσωμάτωση και δικαιοσύνη. Η ενότητα περιλαμβάνει κριτική προσέγγιση του σύγχρονου πλαισίου των Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Πολιτικών για τον εντοπισμό και την ανάδειξη των εντάσεων και αντιφάσεων που προκύπτουν στο πεδίο της εφαρμογής τους ως αποτέλεσμα των αντικρουόμενων αξιών που χαρακτηρίζουν τις κεντρικές στοχεύσεις τους αφενός για αποτελεσματικά και αφετέρου για κοινωνικά συμπεριληπτικά εκπαιδευτικά συστήματα.

\*\*\*

# **ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: «Οικονομία, Διοίκηση και Πολιτική Υγείας»**

## **Όλα τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά**

Η αναλυτική θεματολογία των μαθημάτων περιγράφεται στα αντίστοιχα περιγράμματα στον Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ.

### **ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**

#### **1. Οικονομικά της Υγείας (Υποχρεωτικό : Υ)**

##### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές με εξειδικευμένες ικανότητες κατανόησης και ανάλυσης (α) θεματικών που σχετίζονται με την οικονομική επιστήμη, την αγορά υπηρεσιών υγείας και τον προσδιορισμό των αναγκών υγείας, (β) όρων και θεωρητικών προσεγγίσεων στο πεδίο των οικονομικών της υγείας, (γ) ζητημάτων που σχετίζονται με την κατανομή των πόρων υγείας με κοινωνικά και ανθρωπιστικά κριτήρια. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διερεύνηση και τις ιδιαιτερότητες της αγοράς (ζήτηση και προσφορά υπηρεσιών υγείας, ανάλυση αναγκών υγείας, χρήση υπηρεσιών υγείας) και τη συμβολή τους στη λήψη αποφάσεων και τη διαμόρφωση πολιτικών υγείας.

#### **2. Πολιτική και Στρατηγικός Σχεδιασμός Υγείας (Υποχρεωτικό : Υ)**

##### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα εισάγει τους σπουδαστές στις βασικές έννοιες της υγείας και των υπηρεσιών υγείας και προσδιορίζει και αναλύει τους επιμέρους παράγοντες που επηρεάζουν τις προτεραιότητες και τον προσανατολισμό της πολιτικής υγείας. Ειδικότερα, εξετάζονται: η σχέση αναγκών και υπηρεσιών υγείας, τα υποδείγματα χρηματοδότησης, καθώς και η διεθνής και η ελληνική εμπειρία οργάνωσης και λειτουργίας των συστημάτων υγείας. Επίσης αναλύεται ο ρόλος των διεθνών οργανισμών και το υπερεθνικό πλαίσιο άσκησης πολιτικής υγείας καθώς και η προσέγγιση της «υγείας σε όλες τις πολιτικές», υπό το πρίσμα των πιέσεων που ασκούν φαινόμενα όπως η κλιματική αλλαγή, η μετανάστευση, οι δημογραφικές τάσεις καθώς και έκτακτες απειλές όπως π.χ. η πανδημική κρίση. Το μάθημα δομείται στις εξής διδακτικές ενότητες: 1) εννοιολογικοί προσδιορισμοί: υγεία, υπηρεσίες υγείας, πολιτική υγείας (θεμελιώδεις αρχές και διαδικασίες λήψης αποφάσεων), 2) παγκόσμια υγεία, διεθνείς οργανισμοί και διπλωματία της υγείας, 3) συστήματα υγείας και υποδείγματα οργάνωσης και χρηματοδότησης των υπηρεσιών υγείας, 4) η πολιτική υγείας στην Ελλάδα: ανάλυση και αξιολόγηση του θεσμικού πλαισίου και της εξέλιξής του, 5) ασθενοκεντρικότητα και ποιότητα στις υπηρεσίες υγείας.

#### **3. Διεθνείς Θεσμοί Πολιτικών Υγείας (Υποχρεωτικό : Υ)**

##### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στα βασικά στοιχεία διεθνούς δικαίου σε σχέση με το εθνικό δίκαιο καθώς επίσης στα κύρια χαρακτηριστικά του ευρωπαϊκού ενωσιακού δικαίου με έμφαση στους θεσμούς, τη λειτουργία, τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Έμφαση δίνεται στις διεθνείς πολιτικές υγείας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι θεματικές επικεντρώνονται στην α) υγεία και το Δικαίωμα στην υγεία με ανάλυση των εννοιών και παρουσίαση διεθνών συμβάσεων για την προστασία των σχετικών δικαιωμάτων, β) το Διεθνές Δίκαιο της Υγείας, γ) την πολιτική υγείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την ανάδειξη / σχολιασμό διεθνών

πολιτικών υγείας και δ) την επίδραση της προστασίας της υγείας στις λοιπές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σχετικές υποθέσεις ενώπιον του ΔΕΕ.

#### **4. Μεθοδολογία Έρευνας Υπηρεσιών Υγείας (Υποχρεωτικό : Υ)**

##### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με τις μεθόδους επιστημονικής έρευνας έτσι ώστε να είναι σε θέση να συγγράφουν κάθε είδους ακαδημαϊκά κείμενα (πανεπιστημιακές εργασίες, διπλωματικές εργασίες, επιστημονικά άρθρα κ.λπ.). Ειδική έμφαση δίνεται σε στην ποσοτική και ποιοτική έρευνα στο χώρο της υγείας. Ειδικότερα οι θεματικές της ποσοτικής έρευνας περιλαμβάνουν δειγματοληψία και μέγεθος δείγματος, είδη μεταβλητών, τεχνικές περιγραφικής και επαγωγικής στατιστικής καθώς και εφαρμογής αυτών μέσω του στατιστικού λογισμικού SPSS. Ο στόχος των θεματικών των ποιοτικών μεθόδων κοινωνικής έρευνας είναι η παρουσίαση μια σειράς από σχετικά πρόσφατα ερευνητικά εγχειρήματα σε διαφορετικούς κλάδους των κοινωνικών επιστημών, από την ανθρωπογεωγραφία, την κοινωνιολογία και την κοινωνική ανθρωπολογία έως την πολιτική επιστήμη και την κοινωνική ψυχολογία. Περιλαμβάνει ζητήματα θεωρητικού και επιστημολογικού υπόβαθρου των ποιοτικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων, ζητήματα ερευνητικού αναστοχασμού, πολυμεθοδολογικών θεωρήσεων, εφαρμογής διαφορετικών ποιοτικών μεθόδων για τη συλλογή δεδομένων καθώς και θέματα ανάλυσης ποιοτικών δεδομένων και χρήσης ειδικού λογισμικού για τον σκοπό αυτό.

#### **5. Βιοηθική & Δίκαιο Υγείας (Υποχρεωτικό : Υ)**

##### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα εισάγει τους συμμετέχοντες στους κανόνες που ρυθμίζουν την άσκηση της ιατρικής, με ειδική αναφορά στις βιοηθικές όψεις και τα διλήμματα που προκύπτουν στην ιατρική πράξη. Αντικείμενο του μαθήματος αποτελούν οι ειδικές ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στον κώδικα ιατρικής δεοντολογίας και η θεσμική τους λειτουργία στο πλαίσιο της σχέσης μεταξύ ιατρών και ασθενών. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη φύση και λειτουργία της ιατρικής δεοντολογίας, στα δικαιώματα των ασθενών, την ενημέρωση και την συναίνεση του ασθενούς και το ιατρικό απόρρητο. Ειδικότερα, μέσα από την ανάλυση παραδειγμάτων (case study), που προέρχονται από τις αποφάσεις των δικαστηρίων (νομολογία), ο φοιτητής θα έλθει σε επαφή με ηθικά διλήμματα και ηθικές παραμέτρους ζητημάτων της σύγχρονης δημόσιας υγείας (πχ τεχνητή γονιμοποίηση, υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, ευθανασία, δωρεά οργάνων, αυτοδιάθεση και ανήλικος ασθενής κ.α) και θα εξοικειωθεί με την κριτική προσέγγιση και διαχείρισή τους, στην βάση της αρχής της αναλογικότητας, εφαρμόζοντας βασικές αρχές δικαίου του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου. Υπό αυτό το πρίσμα θα εξεταστούν και ζητήματα ιατρικού σφάλματος και ποινικής ευθύνης ιατρών, ζητήματα αυτοδιάθεσης ασθενούς, ζητήματα επαγγελματικής εχεμύθειας, αλλά και αμιγώς πρακτικά ζητήματα που ανακύπτουν και καλείται να διαχειριστεί ο επαγγελματίας υγείας στην καθημερινότητά του. Ειδική ενότητα αποτελεί και η προσέγγιση σε ζητήματα βιοηθικής και δικαίου της υγείας σχετιζόμενα με την ανηλικότητα.

#### **ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**

#### **1. Οργάνωση & Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας (Υποχρεωτικό : Υ)**

##### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**



Το μάθημα έχει ως σκοπό να εισάγει τους φοιτητές σε ζητήματα που σχετίζονται με την κοινωνική και οικονομική διάσταση της παροχής υπηρεσιών υγείας και να αναδείξει το σημαντικό ρόλο που κατέχει το πεδίο της διοίκησης/ διαχείρισης στο συνεχές μεταβαλλόμενο περιβάλλον του συστήματος υγείας. Βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων σχετικά με την χρήση των εργαλείων της επιστήμης της διοίκησης τα οποία σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα της οικονομικής ανάλυσης, συμβάλλουν στη διαμόρφωση πολιτικών και στη λήψη αποφάσεων. Ειδικότερα, οι θεματικές θα επικεντρωθούν στη διοίκηση ολικής ποιότητας στις υπηρεσίες υγείας, στη στρατηγική διοίκηση και στα μοντέλα μεταρρύθμισης καθώς επίσης και στη διαχείριση αλλαγών. Στις εισηγήσεις χρησιμοποιούνται θεωρητικές, εμπειρικές, ποιοτικές και ποσοτικές προσεγγίσεις και επιχειρείται η σύνδεση της θεωρίας με την πράξη στο πεδίο της διοίκησης των μονάδων υγείας, δίνοντας έμφαση στην ελληνική πραγματικότητα. Θα παρουσιαστούν μοντέλα διοίκησης, τεχνικές και Cases studies σε ειδικές θεματικές όπως στη διαχείριση κρίσεων, στη διοίκηση ολικής ποιότητας κα.

## **2. Πολιτικές Δημόσιας Υγείας (Υποχρεωτικό : Υ)**

### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα παρέχει στους φοιτητές τις γνώσεις επί των βασικών αρχών της Δημόσιας Υγείας, της Επιδημιολογίας και της Αγωγής Υγείας. Αναλύονται οι έννοιες του επιπολασμού, των δεικτών επίπτωσης, της νοσηρότητας, της θνητότητας και της θνησιμότητας καθώς και των συγχυτικών παραγόντων σε μία επιδημιολογική μελέτη. Γίνεται αναφορά στην ποιότητα των επιδημιολογικών δεδομένων και των μελετών καθώς και στον τρόπο εφαρμογής αυτών σε πληθυσμιακή-κοινωνική βάση. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις πολιτικές και τις καινοτόμες δράσεις οι οποίες εφαρμόζονται στο πεδίο της δημόσιας υγείας και της αγωγής υγείας καθώς και στο πεδίο των πολιτικών της ορθής διαχείρισης φαρμάκων και αντιβιοτικών. Επιπρόσθετα, παρέχει στους φοιτητές τις γνώσεις και τις δεξιότητες οι οποίες είναι αναγκαίες στην επιδημιολογική έρευνα, στην ερμηνεία των επιδημιολογικών δεδομένων, την αξιολόγηση της υγειονομικής φροντίδας και την εφαρμογή παρεμβάσεων πρόληψης. Δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να αναλύσουν και να αξιολογήσουν τις παγκόσμιες προκλήσεις στο πεδίο της δημόσιας υγείας και να αναπτύξουν μια κριτική προσέγγιση του συστήματος υγείας και των μοχλών πολιτικής που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων υγείας.

## **3. Αξιολόγηση Τεχνολογίας Υγείας & Λήψη Αποφάσεων (Υποχρεωτικό : Υ)**

### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές με εξειδικευμένες ικανότητες κατανόησης και ανάλυσης (α) θεματικών που σχετίζονται με την κοινωνική και οικονομική διάσταση της υγείας και της φροντίδας υγείας, (β) όρων και θεωρητικών προσεγγίσεων στο πεδίο των οικονομικών της υγείας και της κοινωνικο-οικονομικής αξιολόγησης (HTA), (γ) τα προβλήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή της HTA και το θεσμικό ρόλο που κατέχουν οι σχετικοί οργανισμοί διεθνώς. Παρουσιάζονται και σχολιάζονται μελέτες ως προς τον σκοπό και τη μεθοδολογία της έρευνας και αναλύονται τα αποτελέσματά τους αναφορικά με τη συμβολή τους στη λήψη αποφάσεων και τη διαμόρφωση πολιτικών υγείας.

#### 4. Ανάλυση Πολιτικών & Μεταρρυθμίσεων Υγείας (Υποχρεωτικό : Υ)

##### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα μέσω αυτοτελών διαλέξεων εμβαθύνει σε εξειδικευμένα θέματα υγειονομικής πολιτικής και αναλύει τομεακές μεταρρυθμίσεις και παρεμβάσεις στο σύστημα υγείας. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του μαθήματος, με την αξιοποίηση και ανάλυση ερευνητικών ευρημάτων, εξετάζονται: 1) η εγγραμματοσύνη και οι συμπεριφορές υγείας του πληθυσμού και οι παρεμβάσεις για την ενδυνάμωση του πολίτη-ασθενή στο σύστημα υγείας, 2) το ζήτημα της πρόσβασης και της διαχείρισης του ασθενή στο σύστημα υγείας, η προτυποποίηση αυτής και οι μεταρρυθμίσεις στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, 3) η δομή, οργάνωση και λειτουργία των συστημάτων υγείας στην Ελλάδα και διεθνώς και η ανάλυση συγκεκριμένων καλών πρακτικών, 4) το ζήτημα της χρηματοδότησης και της αποζημίωσης των φροντίδων υγείας, με έμφαση στις νέες τεχνολογίες και τις πιέσεις που ασκεί η σχετική έρευνα στους κοινωνικούς και οικογενειακούς προϋπολογισμούς και 5) οι απόψεις των πολιτών για τις μεταρρυθμίσεις υγείας, η θεσμική εμπιστοσύνη και το κοινωνικό κεφάλαιο.

#### 5. Χρηματοοικονομική Διαχείριση Υπηρεσιών Υγείας (Υποχρεωτικό : Υ)

##### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η παροχή γνώσεων στους φοιτητές έτσι ώστε να κατανοήσουν το ευρύ πλαίσιο της οικονομικής διαχείρισης των μονάδων υγείας και τις ιδιαιτερότητες που διέπουν αυτές. Δίνεται έμφαση στα εργαλεία και τις τεχνικές της οικονομικής διαχείρισης των νοσοκομείων και των μονάδων παροχής φροντίδας υγείας γενικότερα, τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας, τον έλεγχο των ενδογενών και εξωγενών προκλήσεων, την ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών με παρεμβάσεις και επενδύσεις στα πλαίσια των δημοσιονομικών υποχρεώσεων. Οι διαλέξεις καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης και τις εξελισσόμενες μεθόδους αποζημίωσης, τη λογιστική και διαχείριση εσόδων και χρεώσεων. Επίσης αναλύονται οι έννοιες και οι διαδικασίες σχετικά με την τιμολόγηση και κοστολόγηση των υπηρεσιών, την χρονική αξία του χρήματος και τη χρηματοδότηση μεγάλων κεφαλαίων στην υγεία, την αξιοποίηση των συνολικών και ειδικότερα των οικονομικών δεδομένων στη λήψη αποφάσεων και τη συμβολή τους στην ορθολογική κατάρτιση και εκτέλεση των προϋπολογισμών, την μέτρηση απόδοσης και την αξιολόγηση των προσφερόμενων υπηρεσιών υγείας.

\*\*\*

**ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: «Πολιτικές για τη μετανάστευση, τις κοινωνικές διακρίσεις και την ιδιότητα του πολίτη»**

**Όλα τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά**

Η αναλυτική θεματολογία των μαθημάτων περιγράφεται στα αντίστοιχα περιγράμματα στον Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ.

## **ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**

### **Μεθοδολογία έρευνας στην Κοινωνική Πολιτική** (Υποχρεωτικό: Υ)

#### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα περιλαμβάνει ποσοτική και ποιοτική μεθοδολογία. Το πρώτο σκέλος αφορά την εισαγωγή στην ποσοτική έρευνα στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής. Το περιεχόμενο περιλαμβάνει τη διατύπωση ερευνητικών ερωτημάτων και υποθέσεων, τα βασικά βήματα και τεχνικές της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, την κατάλληλη επιλογή (ή σχεδιασμό) του ερευνητικού εργαλείου, τις βασικές τεχνικές δειγματοληψίας καθώς και τη διαχείριση και ανάλυση ποσοτικών δεδομένων με τη χρήση του στατιστικού λογισμικού SPSS. Όσον αφορά την ανάλυση ποσοτικών δεδομένων, οι φοιτητές εισάγονται σε βασικές έννοιες και εργαλεία της περιγραφικής και επαγωγικής στατιστικής όπως τα μέτρα κεντρικής τάσης και διασποράς, η γραφική απεικόνιση των δεδομένων (ιστογράμματα, ραβδογράμματα, κ.α.), ο έλεγχος υποθέσεων και η ανάλυση συσχέτισης καθώς και έρχονται σε επαφή με την κατασκευή και ερμηνεία βασικών κοινωνικών δεικτών που χρησιμοποιούνται ευρέως στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής (δείκτες φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού και ανισότητας, δείκτες κοινωνικής και υλικής αποστέρησης κ.α.). Η ανάπτυξη του μαθήματος γίνεται με τη χρήση πολλών παραδειγμάτων και εφαρμογών από το πεδίο της κοινωνικής έρευνας, που επιτρέπει την καλύτερη κατανόηση των εννοιών και από φοιτητές/τριες δίχως μαθηματικό ή στατιστικό υπόβαθρο. Τέλος, στα πλαίσια του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες υλοποιούν ένα δικό τους σχέδιο έρευνας που περιλαμβάνει την κατασκευή ερευνητικών ερωτημάτων, τη συγγραφή σύντομης βιβλιογραφικής ανασκόπησης, την επιλογή ερευνητικού εργαλείου και το σχεδιασμό του τρόπου συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων.

Το δεύτερο σκέλος αφορά την εισαγωγή στην ποιοτική έρευνα στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής. Το περιεχόμενο του περιλαμβάνει την περιγραφή των βασικών μεθόδων ποιοτικής κοινωνικής έρευνας καθώς και τη μελέτη σχετικών παραδειγμάτων διερεύνησης που υιοθετούν την ποιοτική μεθοδολογική προσέγγιση. Επιχειρείται η ανάδειξη του ρόλου και της σημασίας των ποιοτικών μεθόδων κοινωνικής έρευνας σε πεδία ανάλυσης ή/και δράσης της κοινωνικής πολιτικής. Περιλαμβάνει ζητήματα θεωρητικού και επιστημολογικού υπόβαθρου των ποιοτικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων, ζητήματα ερευνητικού αναστοχασμού, πολυμεθοδολογικών θεωρήσεων, εφαρμογής διαφορετικών ποιοτικών μεθόδων (συνεντεύξεων σε βάθος, συμμετοχικής παρατήρησης κ.ά) για τη συλλογή δεδομένων καθώς και θέματα ανάλυσης ποιοτικών δεδομένων και χρήσης ειδικού λογισμικού για τον σκοπό αυτό. Οι φοιτητές εξοικειώνονται στην οριοθέτηση των ερευνητικών τους ερωτημάτων και την ανάλογη παραγωγή και ερμηνεία των ποιοτικών δεδομένων που προκύπτουν.

Το μάθημα περιλαμβάνει θεματικές ενότητες όπως βασικές εννοιολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις, ταξινόμηση και κατανόηση ποιοτικών μεθόδων, σχεδιασμό ποιοτικής έρευνας, και παραγωγή ποιοτικών δεδομένων, μεθόδους άμεσης (επιτόπια έρευνα, συνέντευξη, μελέτη εγγράφων, κλπ.) και έμμεσης παρατήρησης (ανάλυση περιεχομένου και περιεχομένου), επιλογή δείγματος, κλπ.

### **Κοινωνικός Αποκλεισμός και Πολιτικές Κοινωνικής Ενσωμάτωσης** (Υποχρεωτικό: Υ)

#### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Η κοινωνική ανισότητα αποτελεί το κατεξοχήν αντικείμενο της κοινωνιολογίας και, δυστυχώς, ένα καθολικό χαρακτηριστικό των ανθρώπινων κοινωνιών. Το μάθημα αυτό διερευνά τη φύση, τα αίτια, τις μορφές και τις συνέπειες της κοινωνικής ανισότητας.

Στην πρώτη ενότητα, το μάθημα εισάγει στις βασικές κοινωνιολογικές προσεγγίσεις για την κοινωνική ανισότητα, σε σχέση με κοινωνικές μεταβλητές όπως η κοινωνική τάξη, η κοινωνική θέση, το κύρος/γόητρο, το φύλο και η σεξουαλικότητα, η φυλή και η εθνικότητα, και εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους παράγονται, αναπαράγονται και βιώνονται οι κοινωνικές ανισότητες.

Στο δεύτερο μέρος, επιχειρείται μια κριτική εξέταση του "κοινωνικού αποκλεισμού", ως του νέου «παραδείγματος» για την κατανόηση των κοινωνικών ανισοτήτων. Τίθεται το ερώτημα του κατά πόσον η έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού συνιστά πράγματι ένα χρήσιμο ερμηνευτικό εργαλείο για την κατανόηση της κοινωνικής ανισότητας, εξετάζεται η σχέση του «κοινωνικού αποκλεισμού» με εναλλακτικές έννοιες, όπως η φτώχεια, η σχετική αποστέρηση, οι κοινωνικές διακρίσεις και η κοινωνική ευπάθεια, αναλύονται τα βασικά χαρακτηριστικά του κοινωνικού αποκλεισμού και συζητούνται τα μεθοδολογικά προβλήματα που προκύπτουν κατά την εμπειρική διερεύνηση του φαινομένου.

Το μάθημα ολοκληρώνεται με την εξέταση του ρόλου της κοινωνικής πολιτικής για τη δημιουργία ή/και την άμβλυνση των ανισοτήτων, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, με ιδιαίτερη αναφορά στις παρεμβάσεις στο επίπεδο της ΕΕ και στην Ελλάδα.

## **Ιδιότητα του Πολίτη και Κοινωνικά Δικαιώματα**

(Υποχρεωτικό: Υ)

### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα εμβαθύνει στην πολυσύνθετη σχέση της Ιδιότητας του Πολίτη (ΙτΠ) με τα Κοινωνικά Δικαιώματα (ΚΔ). Καταρχάς, οι φοιτητές εισάγονται στις βασικές έννοιες, αρχές και αξίες που θεμελιώνουν το διεπιστημονικό ακαδημαϊκό αντικείμενο της Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΠ). Στη συνέχεια αναλύεται η έννοια, η αποστολή, το περιεχόμενο και ο θεμελιώδης ρόλος των ΚΔ στην κοινωνία, την πολιτική και την οικονομία καθώς και η άρρηκτη σχέση τους με την ΚΠ. Πρόκειται για δικαιώματα-κανόνες ατομικής συμπεριφοράς και κοινωνικής συμβίωσης που προάγουν την ισότητα και καταπολεμούν τις σύγχρονες μορφές ανισοτήτων και διακρίσεων. Κανόνες που εκπορεύονται από διαφορετικές ιδεολογίες, κοινωνικά πρότυπα και επίπεδα ανάπτυξης ενώ η διασφάλισή τους συνεπάγεται οικονομικό κόστος.

Στη συνέχεια διερευνάται η πολύπτυχη δευτερογενής έννοια της ΙτΠ (citizenship), οι κλασσικές και οι σύγχρονες προσεγγίσεις της, η εθνική και η υπερεθνική της διάσταση. Σε κάθε περίπτωση η μελέτη της ΙτΠ εστιάζει σε δικαιώματα και σε ανάλογες υποχρεώσεις, συναρτάται με τις επιθυμητές ισορροπίες ισότητας-ελευθερίας, συλλογικής δέσμευσης-ατομικής ανεξαρτησίας, οικονομικής ανάπτυξης-κοινωνικής ευημερίας. Σε κάθε επίσης περίπτωση, η διασφάλισή αυτής της ιδιότητας προϋποθέτει την αδιαίρετη εγγύηση ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Τέλος, αποκωδικοποιείται η ειδική σχέση ΙτΠ και ΚΔ τα οποία είναι η λυδία λίθος της κοινωνικής ΙτΠ και στις δημοκρατικές πλουραλιστικές-πολυπολιτισμικές κοινωνίες διαμορφώνουν την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα αυτής της σχέσης. Πρόκειται για μια σύνθετη αλληλεπίδραση που εκπορεύεται από κοινωνικές και πολιτικές διεργασίες και διαμορφώνει το μέτρο κοινωνικής συμμετοχής και ενσωμάτωσης και συναρτάται με πολλές παραμέτρους -όπως η καθολικότητα, οι προϋποθέσεις έναντι του δικαιώματος, ο περιορισμός των κοινωνικών αποκλεισμών και διακρίσεων, η επίτευξη ισονομίας και ίσων ευκαιριών.

## **Δίκαιο Ιθαγένειας και Μεταναστευτική Πολιτική**

(Υποχρεωτικό: Υ)

### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Στο πλαίσιο αυτού του μαθήματος εξετάζεται ο νομικός και πολιτικός δεσμός του ατόμου ως πολίτη με το κράτος. Αναλύεται διεξοδικά το νομικό καθεστώς της ιθαγένειας, οι όροι και προϋποθέσεις απόδοσής της, η πρόσβαση σε αυτή, καθώς και τα δικαιώματα και υποχρεώσεις του Έλληνα πολίτη. Συνδέεται δε η ανάλυση με τη σύγχρονη ευρωπαϊκή και

εθνική μεταναστευτική πολιτική και τη χορήγηση ιθαγένειας στις διάφορες κατηγορίες μεταναστών.

Θεματικές ενότητες

Εισαγωγή σε βασικές έννοιες του Δικαίου που συνδέονται με το θεσμικό πλαίσιο της Ιθαγένειας

Δίκαιο Ιθαγένειας

Ιδιότητα του πολίτη.

Η πρόσβαση των αλλοδαπών στην ελληνική Ιθαγένεια.

Βασικές αρχές της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής

Προσφυγική κρίση και μεταναστευτική πολιτική

Προσφυγική κρίση και κρίση της ευρωπαϊκή πολιτικής

## **Μετανάστευση στη Σύγχρονη Εποχή**

(Υποχρεωτικό: Υ)

### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα εξετάζει τη μετανάστευση στη σύγχρονη εποχή. Αφετηρία του μαθήματος αποτελεί η νεότερη περίοδος ενώ η ανάλυση φτάνει μέχρι τις σύγχρονες εξελίξεις. Στην εισαγωγική ενότητα, αναλύονται μεθοδολογικά και θεωρητικά ζητήματα στη μελέτη της μετανάστευσης: έννοιες, θεωρίες, περιοδολόγηση, τυπολογίες της μετανάστευσης, τα προβλήματα του παροντισμού και του εθνοκεντρισμού, η ιστορική και διεθνική προσέγγιση, διασπορές και κινητικότητα, ένταξη/αποκλεισμός, αφομοίωση/ενσωμάτωση/διεθνικοί δεσμοί. Οι κύριες ενότητες του μαθήματος αφορούν στην ιστορία και την κοινωνιολογία της μετανάστευσης, της διασποράς και της κινητικότητας. Τα υπο εξέταση θέματα είναι: οι εποχές των 'ανακαλύψεων', καπιταλισμός και άνισες διεθνείς σχέσεις, Ευρωπαϊκή ηγεμονία και αποικιοκρατία, εθελούσια μετανάστευση, προσφυγιά, εξαναγκαστική μετακίνηση, πολυεθνικές αυτοκρατορίες, έθνη-κράτη και μετανάστευση, αρχετυπικές, εμπορικές και σύγχρονες διασπορές, αγροτική έξοδος, αστικοποίηση και εκβιομηχάνιση, διεθνής καταμερισμός εργασίας, εθνικές και τοπικές αγορές εργασίας, παγκόσμιοι πόλεμοι, διεθνείς και τοπικές συγκρούσεις και προσφυγικά κύματα, κρατικές πολιτικές για τη μετανάστευση και τους πρόσφυγες, αποαποικιοποίηση. Σε ό,τι αφορά τις σύγχρονες εξελίξεις, το μάθημα αναλύει διεξοδικά τις μετακινήσεις από τον ύστερο 20ο αιώνα μέχρι τις μέρες μας, σε συνάρτηση με την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού, την παγκοσμιοποίηση, τις αγορές εργασίας, τις περιφερειακές μετακινήσεις και τις διαφοροποιήσεις τους με βάση την κοινωνική τάξη, το φύλο, τη φυλή και την εθνοτικότητα, καθώς και τις νέες κατηγοριοποιήσεις ('παράτυποι', 'χωρίς χαρτιά' μετανάστες-στρίες κτλ.).

## **Χειμερινό εξάμηνο**

### **Κοινωνικές Διακρίσεις: Έννοιες, διαστάσεις, πολιτικές**

(Υποχρεωτικό: Υ)

### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Ο όρος κοινωνική διάκριση αναφέρεται στην άδικη/άνιση μεταχείριση των ανθρώπων, επειδή ανήκουν σε μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα, για την οποία υπάρχει από τη σκοπιά του φορέα της διάκρισης αρνητικό στερεότυπο και αρνητική προκατάληψη. Η διαδικασία αυτή οδηγεί στον περιορισμό των μελών της ομάδας από τις ευκαιρίες ή τα προνόμια που είναι διαθέσιμα στον κύριο κορμό της κοινωνίας, οδηγώντας έτσι στον αποκλεισμό τους από την κοινωνία. Κύριος σκοπός του μαθήματος είναι η ενίσχυση των γνώσεων και της ευαισθησίας των σπουδαστών στα ζητήματα του ρατσισμού και των διακρίσεων, ο εφοδιασμός με τις κατάλληλες γνώσεις και επιστημονικά εργαλεία για την κριτική ανάλυση της πολυπλοκότητας των δομών, συστημάτων και ιδεολογιών που υποστηρίζουν τις διακρίσεις και την άνιση κατανομή εξουσίας και πόρων στην κοινωνία και η αναζήτηση βιώσιμων

στρατηγικών αντιμετώπισής τους στο πλαίσιο των σύγχρονων πλουραλιστικών και πολυπολιτισμικών κοινωνιών. Στο πλαίσιο αυτό, διερευνώνται οι αιτίες, οι παράγοντες και οι πρακτικές των φυλετικών/εθνοτικών προκαταλήψεων, στερεοτύπων και διακρίσεων και οι τρόποι με τους οποίους μια σειρά βιολογικών ή/και κοινωνικών παραγόντων, όπως η τάξη, το φύλο, η σεξουαλικότητα, η ηλικία, η αναπηρία κ.λπ, αλληλοεπιδρούν για να εδραιώσουν και να αναπαράγουν τις ανισότητες και τις κοινωνικές διακρίσεις στις σύγχρονες κοινωνίες. Εξετάζονται οι οικονομικές και κοινωνικοπολιτικές επιπτώσεις των κοινωνικών διακρίσεων στις κοινωνικές ομάδες που τις υφίστανται, αλλά και οι επιπτώσεις για την ευρύτερη κοινωνική αλληλεγγύη και κοινωνική συνοχή. Αναλύονται, τέλος, κριτικά οι κυρίαρχες πολιτικές καταπολέμησης των διακρίσεων σε υπερεθνικό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.

## **Νομικό Καθεστώς Μεταναστών και Προσφύγων**

(Υποχρεωτικό: Υ)

### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Στο μάθημα αυτό αναλύονται το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την είσοδο και διαμονή (εργασία, εκπαίδευση, επιχειρηματική δραστηριότητα, ανθρωπιστικοί λόγοι, επι μακρόν διαμένοντες) των υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, το θεσμικό πλαίσιο της απέλασης και της σχέσης του υπηκόου τρίτης χώρας με τη Δημόσια Τάξη. Βασικό μέρος του περιεχομένου του μαθήματος αποτελεί το Προσφυγικό Δίκαιο, το νομικό καθεστώς της διεθνούς προστασίας, καθώς και η ανάλυση της νομολογίας του ΕΔΔΑ για τα δικαιώματα των προσφύγων.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

-Θ. Παπαθεοδώρου, Νομικό Καθεστώς Αλλοδαπών, Νομική Βιβλιοθήκη, 2015

-Μ.-Ν. Μαρούδα, Αλληλεγγύη στην Ε.Ε.: Εξελίξεις στο πεδίο της προσφυγικής προστασίας και προκλήσεις στην Ε.Ε. και στην Ελλάδα, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2019

-Σαμπατάκου Ε-Α., Ερμηνεύοντας την εξέλιξη της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Νομοθετική, θεσμική, επιχειρησιακή εξέλιξη. Δρώντες, δομές και διάδραση, Παπαζήσης, 2010

## **Πολιτικές ενεργού ένταξης στην αγορά εργασίας**

(Υποχρεωτικό: Υ)

### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το υπόδειγμα της ενεργού ένταξης (active inclusion) έχει καθιερωθεί τα τελευταία χρόνια στο επίπεδο της ΕΕ ως σημείο αναφοράς για στρατηγικές κατά της φτώχειας και του αποκλεισμού. Η βασική ιδέα είναι απλή: για να είναι αποτελεσματικές για όσους αποκλείονται από την αγορά εργασίας, τέτοιες στρατηγικές πρέπει να συνδυάζουν την επαρκή εισοδηματική στήριξη με πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς. Σε αντίθεση με τις παραδοσιακές παθητικές πολιτικές, το υπόδειγμα της ενεργού ένταξης εστιάζει στις ικανότητες των ίδιων των ευπαθών ομάδων (πχ. μακροχρόνια άνεργοι, μετανάστες/πρόσφυγες, ΑμεΑ κλπ.) να γίνουν ενεργά και αυτοδύναμα άτομα και να οδηγηθούν σε μια αξιοπρεπή ζωή. Προϋποθέτει επίσης ολιστικές προσεγγίσεις που συνδυάζουν πολιτικές για την αγορά εργασίας και κοινωνικές πολιτικές. Από την άλλη πλευρά, η ενεργός ένταξη έχει κατηγορηθεί ως μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής που στοχεύει στη μείωση της πίεσης στα δυτικά κράτη ευημερίας στο πλαίσιο της

παγκοσμιοποίησης και των πολλαπλών κρίσεων, μετατοπίζοντας την ευθύνη στις τοπικές κοινωνίες και, τελικά, στους ίδιους τους πολίτες αναφορικά με τις προοπτικές ένταξής τους στην αγορά εργασίας και την ευρύτερη κοινωνία. Κύριος σκοπός του μαθήματος είναι η κριτική εξέταση του υποδείγματος της ενεργού ένταξης, η συγκριτική παρουσίαση συγκεκριμένων περιπτώσεων εφαρμογής του σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο και σε σχέση με συγκεκριμένες ευπαθείς ομάδες, καθώς και η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του.

## **Πολιτικές για τις μειονότητες**

(Υποχρεωτικό: Υ)

### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα εξετάζει τις πολιτικές γύρω από τις μειονότητες στο Ελληνικό κράτος, σε ιστορική προοπτική αλλά και στο πλαίσιο της συγχρονίας. Με αφετηρία την περίπτωση της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη, το μάθημα προσεγγίζει το θέμα με κύριο άξονα τη θρησκεία και τη θρησκευτικότητα. Η διάρθρωση του μαθήματος είναι σπονδυλωτή. Η πρώτη ενότητα εξετάζει το ευρύτερο πλαίσιο: έννοιες και ορισμοί, εθνική ταυτότητα και θρησκεία, θρησκευτικότητα και κουλτούρα, θρησκεία και μειονοτικές ταυτότητες, θρησκεία, μετανάστευση και προσφυγιά, μειονότητες και ιδιότητα του πολίτη. Η δεύτερη ενότητα του μαθήματος χαρτογραφεί τις μειονοτικές πολιτικές στο Ελληνικό κράτος, εστιάζοντας στη σχέση εθνικής ταυτότητας και Ορθοδοξίας, στις ετερόδοξες και αλλόθρησκες κοινότητες του ελληνικού χώρου, στην ιστορία της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης, στην ιστορία του ελληνικού εβραϊσμού, στην παρουσία του Ισλάμ στην Ελλάδα, στις σχέσεις Κράτους, Εκκλησίας και μειονοτήτων καθώς και σε θέματα θρησκευτικών δικαιωμάτων των μειονοτήτων και των μεταναστευτικών και προσφυγικών κοινοτήτων. Μορφές, λόγοι και πρακτικές διακρίσεων και ρατσισμού, όπως ο αντισημιτισμός, μελετώνται συστηματικά. Στο πλαίσιο της διακλαδικής προσέγγισης και της διεπιστημονικής βιβλιογραφίας (ιστορία, κοινωνιολογία, κοινωνική ανθρωπολογία, μειονοτικές σπουδές, μεταναστευτικές σπουδές κ.α.), το μάθημα προσφέρει γνώσεις και εργαλεία ανάλυσης και κατανόησης κρίσιμων όψεων των μειονοτικών πολιτικών. Παράλληλα, το μάθημα συνδέει τη μελέτη της ιστορίας των μειονοτικών πολιτικών με την κατανόηση σύγχρονων φαινομένων που αφορούν στους πολλαπλούς ρόλους της θρησκείας και της θρησκευτικότητας, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο ευρύτερο ευρωπαϊκό και διεθνές πλαίσιο.

## **Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Αλληλεγγύη**

(Υποχρεωτικό: Υ)

### **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το αντικείμενο του μαθήματος είναι να αναλύσει αφενός τον τομέα της κοινωνικής οικονομίας και αφετέρου τις δράσεις μέσω των οποίων η κοινωνική οικονομία συμβάλλει στην ανακούφιση και την κοινωνική επανένταξη και ενσωμάτωση των ευάλωτων ομάδων πολιτών. Η κοινωνική οικονομία θεωρείται ο τρίτος πόλος μεταξύ του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα οικονομίας και προσεγγίζεται από θεωρητικής και πρακτικής άποψης. Ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας έχει γνωρίσει ιδιαίτερη άνθηση και στην Ελλάδα ιδιαίτερα λόγω της υποχώρησης του κοινωνικού κράτους προνοίας. Αναλύονται οι βασικές έννοιες της κοινωνικής οικονομίας και οι λοιπές έννοιες που συνδέονται με αυτή (π.χ., Πλουραλιστική Οικονομία, Τρίτο Σύστημα, Τρίτος Τομέας, Μη Κερδοσκοπικός Τομέας, Αλληλέγγυα Οικονομία). Περαιτέρω, αναλύεται η έννοια της κοινωνίας πολιτών από πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής και νομικής άποψης, η συμμετοχή των φορέων της στην κοινωνική οικονομία, τα είδη των φορέων της και οι νομικές μορφές που αυτοί υιοθετούν για την ευόδωση των σκοπών τους και η έννοια του εθελοντισμού. Αναλύονται συγκεκριμένα παραδείγματα φορέων της κοινωνίας πολιτών, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην αντιμετώπιση των φαινομένων του κοινωνικού αποκλεισμού, της ξενοφοβίας και του ρατσισμού καθώς και στον τομέα της μετανάστευσης. Περαιτέρω, αναλύεται η σημασία και

συμβολή της κοινωνικής οικονομίας στην παγκόσμια και εθνική οικονομία, οι αρχές στις οποίες στηρίζεται, η διάκρισή της από τους λοιπούς τομείς οικονομίας και οι θεσμοί μέσω των οποίων λειτουργεί η κοινωνία των πολιτών (π.χ., συνεταιρισμοί, ΜΚΟ, κοινωνικές επιχειρήσεις). Αναλύονται, επίσης, οι έννοιες του συνεταιρισμού, των σωματείων, των ιδρυμάτων, των αστικών εταιρειών και των αλληλοασφαλιστικών ταμείων, των βασικών φορέων, δηλαδή, της δραστηριότητας στην κοινωνική οικονομία, που παράγουν προϊόντα ή υπηρεσίες πολύτιμες για το κοινωνικό σύνολο, δημιουργούν θέσεις εργασίας και προσφέρουν λύσεις στις τοπικές κοινωνίες, που οι άλλοι δύο τομείς οικονομίας δεν μπορούν να προσφέρουν. Ειδική έμφαση δίνεται στην ανάλυση των κοινωνικών επιχειρήσεων και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Τέλος, προσεγγίζεται κριτικά το νομικό καθεστώς που διέπει την κοινωνική οικονομία στη χώρα μας.



ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

<b>ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΣΤΟ ΠΜΣ</b>			
<b>ΤΟΜΕΑΣ</b>	<b>ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ</b>	<b>ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ</b>	<b>ΜΟΡΙΑ</b>
<b>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ</b> <b>30%</b>	Βαθμός Πτυχίου	Προστίθεται ο βαθμός πτυχίου:	
<b>Βαθμός πτυχίου 30%</b>			
<b>ΔΗΛΩΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ</b> <b>30%</b>	2 μόρια: Τρόπος κεφαλαιοποίησης των σπουδών 3 μόρια: Επαγγελματικά-εκπαιδευτικά επιτεύγματα 5 μόρια: Κίνητρα		
<b>Σύνολο Δήλωσης Ενδιαφέροντος -μορίων 30%</b>			
<b>ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ</b> <b>30%</b>	Χρόνος αποδεδειγμένης συναφούς με το ΠΜΣ απασχόλησης	2 μόρια: 1 εξάμηνο 4 μόρια: 7-12 μήνες 6 μόρια: 13-24 μήνες 8 μόρια: 25-36 μήνες 10 μόρια: 37 μήνες και άνω	
<b>Σύνολο Επαγγελματικής βαθμολογίας - μορίων 30%</b>			
<b>ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟΣ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ</b> <b>10%</b>	Παρακολούθηση Συνεδρίων/ Σεμιναρίων & Παρουσιάσεις σε Συνέδρια (μέχρι 4)	2 μόρια: <u>Παρακολούθηση</u> Συνεδρίων/ Σεμιναρίων <b>συναφών</b> με Κοινωνική Πολιτική 3 μόρια: <u>Παρουσίαση</u> σε Συνέδριο <b>μη συναφές</b> με Κοινωνική Πολιτική 4 μόρια: <u>Παρουσίαση</u> σε Συνέδριο <b>συναφές</b> με Κοινωνική Πολιτική	
	Δημοσιεύσεις σε επιστημονικό περιοδικό (μέχρι 4)	4 μόρια: Δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό <b>μη συναφές</b> με Κοινωνική και Εκπαιδευτική Πολιτική 6 μόρια: Δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό <b>συναφές</b> με Κοινωνική και Εκπαιδευτική Πολιτική	
<b>Σύνολο Συγγραφικής βαθμολογίας - μορίων 10%</b>			
<b>Συνολική βαθμολογία αξιολόγησης φακέλου 70%</b>			
<b>Συνολική βαθμολογία συνέντευξης 30%</b>			
<b>Τελική βαθμολογία αξιολόγησης υποψηφίου</b>			

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τρίπολη,

Ο Πρότανης

ΚΑΤΣΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ